

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Martinos Delikouras

Parasosiaalisuus podcast-työssä

Kuulijasuhteella valtakunnan ykköspodcastiksi

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuva ja televisio

Opinnäytetyö

14.4.2020

Tekijä(t) Otsikko	Martinos Delikouras Parasosiaalisuus podcast-työssä
Sivumäärä Aika	30 sivua 14.4.2020
Tutkinto	Medianomi AMK
Tutkinto-ohjelma	Elokuvan ja television koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Televisio- ja radiotuotanto
Ohjaaja(t)	Lehtori Antti Pönni
<p>Tämä opinnäytetyö esittelee ja tutkii parasosiaalisen suhteen käsitettä sekä sen käyttökelpoisuutta podcast-työssä. Työn lähtökohtana on tarkastella parasosiaalista suhdetta Antti Holman suuren suosion saavuttaneessa <i>Auta Antti!</i> -podcastissa (2018–2019). Opinnäytetyössä määritellään, mikä on kuulijasuhde ja eritellään teemoiksi sen luomiselle tärkeitä osatekijöitä, joita ovat aihevalinnat, läheisyyden syntymistä tukeva formaatti, autenttisuus ja itsestäkertominen, attraktiivisuus ja ystävyyden kehittyminen sekä supportiivinen viestintä ja sosiaalinen tuki. Pyrkimyksenä on pohtia, mitä henkilökohtaiselta tuntuva suhde merkitsee podcastin autenttisuudelle sekä tutkia muun aihetta koskevan kirjallisuuden ja sisällönanalyysin valossa keinoja, joilla Holma luo ohjelmassaan väkevän kuulijasuhden.</p> <p>Opinnäytetyössä esitellään podcastien historiaa ja perustellaan, miksi ne esiintymismuotoina tarjoavat otollisen alustan parasosiaalisen suhteen muodostumiselle ja millä tavoin ne ovat kuulijoille tärkeitä itsesääätelyn ja identiteetin rakentamisen välineitä. Lisäksi työssä esitellään Antti Holman tausta ja <i>Auta Antti!</i> -podcast. Opinnäytettä kuljettaa Holman ohjelmasta poimittujen esimerkkien analyysi, jonka perustana on aiempi mediaesityksiä koskeva tutkimuskirjallisuus sekä sosiaalisia suhteita koskevat teoriat, kuten teoria suhteen intiimiyden lisääntymisestä.</p> <p>Lisäksi opinnäytetyössä pohditaan analyysistä nousseita havaintoja, parasosiaalisen suhteen käsitteen painoarvoa mediatutkimukselle ja <i>Auta Antti!</i> -podcastin suosion syitä. Työssä havaitaan esimerkiksi, että itsestäkertominen on oikein käytettynä hyvä keino edistää kuulijan esiintyjää kohtaan tuntemaa välittämistä sekä tuoda sosiaalista tukea kuulijan ulottuville, ja että parasosiaalisen suhteen käsite saattaa kaivata päivittämistä nykypäivään. Lopuksi työ esittää vielä yhteenvetona ohjeita ja teemoja aloittelevan podcastaajan tueksi.</p>	
Avainsanat	Podcast, parasosiaalinen suhde, Antti Holma, äänikerronta

Author(s) Title	Martinos Delikouras Parasocial Relationships in Podcasting
Number of Pages Date	30 pages 14 April 2020
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Television and Radio Production
Instructor(s)	Antti Pönni, Senior Lecturer
<p>This thesis presents and examines the concept of parasocial relationship and its usefulness in the making of podcasts. The aim for this thesis is to examine the role played by the parasocial relationship constructed in Antti Holma's highly popular podcast <i>Auta Antti!</i>, published during 2018 and 2019. This thesis also defines elements important in creating a successful audience relationship. The elements covered include such as chosen topics, a format that enables a personal relationship, authenticity and self-disclosure, attractiveness and forming of a friendship as well as supportive communication and social support. The aim is to reflect on the importance of building a special relationship towards the listener and also to analyse the strategies that Holma uses to create this relationship in his podcast.</p> <p>The history of podcasting is summarized along with reasons why podcast-format excels in building a close parasocial relationship between audience and the performer. Furthermore, it is shown that podcasts can function as important tools for self-regulation and identity construction for some listeners. Both the podcast series <i>Auta Antti!</i>, as well as Holma's career history, are reviewed to provide a context for understanding Holma's standpoints in his work. Content analysis is built on examples from <i>Auta Antti!</i> alongside with observations from prior literature and the theoretical framework on the subject.</p> <p>To sum up, the findings of the analysis and the significance of parasocial relationships for future research are evaluated, as well as the reasons behind the popularity of Holma's podcast series. One such finding is that self-disclosure is – if used correctly – not only a good way to enhance attraction felt towards the performer, but also a way to bring social support within the reach of the audience. Another finding is that the concept of parasocial relationships might need updating for it to be able to respond to the changes in today's media environment. As a conclusion, some themes and guidelines are provided that might be useful for an individual looking to start their own podcast.</p>	
Keywords	Podcast, parasocial relationship, Antti Holma, audio storytelling

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tutkimusmenetelmä	2
3	Podcastin käsitteestä ja historiasta	3
4	Antti Holman tausta julkisuudenhenkilönä	4
5	Kuuntelijasuhteen määritelmä ja teoreettinen viitekehys	5
5.1	Auta Antti ja parasosiaaliset suhteet	5
5.2	Kuulijasuhteen aineksia	9
5.2.1	Aihevalinnat	10
5.2.2	Podcast formaattina	11
5.2.3	Autenttisuus ja itsestäkertominen	13
5.2.4	Attraktiivisuus ja ystävyyden kehittyminen	20
5.2.5	Supportiivinen viestintä ja sosiaalinen tuki	23
6	Pohdintaa	26
	Lähteet	31

1 Johdanto

Joulukuussa 2018 alkanut *Auta Antti!* -podcast (jäljempänä *Auta Antti* tai *Auta Antti* -podcast) on Suomen podcast-historiassa erikoinen ja mielenkiintoinen ilmiö. Ylioppilaslehden artikkelin mukaan *Auta Antti* keräsi jopa 520 000 yksittäistä kuuntelijaa (Ylidiirim 2019). Yhteensä jaksoilla oli yli 1 800 000 kuuntelukertaa. Radioplayn tuotepäällikkö Kirsi Takalan mukaan *Auta Antti* on ollut koko kevään 2019 ajan kuuntelulistojen ylivoimaisesti kuunnelluin podcast (Ylidiirim 2019). Lyhyessä ajassa huippusuosioon nousseen *Auta Antti* -podcastin menestys henkilöityy vahvasti Antti Holmaan – tai ainakin hänen julkisuuteen tarjoamaansa henkilöhaamoon.

Uskon kuitenkin, ettei *Auta Antti* menestyksen salaisuus ole johdettavissa pelkästään ja suoraan Antti Holman henkilöstä. Helsingin Sanomien kulttuuriliitteen artikkelin mukaan ohjelman kuuntelijaluvut ovat Suomen oloissa vaikuttavia, eikä niitä voi selittää pelkästään Holman uralla televisio-, teatteri- ja elokuvanäyttelijänä tai kirjallisella menestyksellä (Vaarala 2019). Ei voi olla, että suosittu podcastin luodakseen olisi parasta ensin valmistua Teatterikorkeakoulusta, esiintyä Putouksessa ja tulla koko kansan Antti Holmaksi. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena onkin eritellä ja johtaa *Auta Antti* yleisesti päteviä keinoja, joita podcastia suunnittelevan kannattaa ottaa huomioon kuulijasuhteen rakentamisessa.

Ylidiirim erittelee artikkelissaan podcast-Holman vetovoimaa. Hän esimerkiksi mainitsee Holman ajoittain kyllitättimäisen, jopa äidillisen puhetavan. Toisaalta Holma on myös kolkon suora eikä aliarvioi kuuntelijoitaan. Uskon Holman menestyksen kiteytyvän hänen luomaansa kuuntelijasuhteeseen, jolle kaikki muut yksittäiset tehokeinot, kuten huumori, rytmitys tai äänenpainot ovat lopuksi alisteisia. Holma vaikuttaakin luoneen tästä näkökulmasta jotain ainutlaatuista ja tutkimisen arvoista. Vaikka Holma onkin julkisuuden henkilönä etulyöntiasemassa suomalaisella podcast-areenalla, voivat muut silti ottaa oppia hänen tavastaan luoda henkilökohtaiselta tuntuva suhde kuulijaan. Kuulijat ihastuvat Holmaan ja pitävät häntä luotettavana ystävänä. Lähestyn tätä erikoista suhtautumista parasosiaalisen suhteen käsitteen ja sitä koskevan tutkimuksen kautta. Vaihtelevasta määritelmästä huolimatta parasosiaalisella suhteella tarkoitetaan ainakin mediaesiintyjää kohtaan syntyviä tosielämän ystävyysuhteen kaltaisia tuntemuksia. Yksi *Auta Antti* -podcastin erityislaatuinen ominaisuus onkin sen terapiamaisuus. Vaikuttaa siltä, että ihmiset kuuntelevat *Auta Antti* tuulettaakseen tunteitaan, rauhoittuakseen, nauraakseen vedet silmissä, kokeakseen hyväksyntää ja

jopa nukahtaakseen. Auta Antin kuunteleminen näyttäytytunteiden säätelykeinona, mutta myös ajattelun haastajana sekä väylänä henkilökohtaisen yhteyden tuntemiseen. Holma saa hyvälle tuulelle, hänen sanansa vapauttavat tuskasta ja muistuttavat, ettei kuulija ole ongelmineen yksin.

Tässä opinnäytetyössä tutkin lähdeaineiston sekä podcastin sisältöä ja Holman henkilöä koskevan analyysin avulla ensiksi, millaisen henkilön Holma itsestään kuulijoilleen tarjoaa, ja toiseksi, miten ja millaisilla keinoilla Holma rakentaa sillan itsensä ja kuulijan välille. Lisäksi työn tavoitteena on esitellä parasosiaalisen suhteen käsite ja pohtia sen käyttökelpoisuutta tämän hetken mediakentässä. Tarkoitus ei ole varsinaisesti piirtää syy-yhteyttä Auta Antin menestyksen ja sille ominaisen kuulijasuhteen välille, vaan tutkia niitä keinoja, joilla Holma työnsä rakentaa. Olen päättänyt eritellä analyysini tueksi Auta Antin luoman kuulijasuhteen kehittymiselle ominaisia osatekijöitä, joita ovat muun muassa aihevalintojen tärkeys, podcast formaattina, autenttisuus ja itsestäkertominen (eng. self-disclosure), attraktiivisuus ja ystävyyden kehittyminen sekä supportiivinen viestintä ja sosiaalinen tuki.

2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäni on laadullinen sisällönanalyysi, jota pyrin kuljettamaan mahdollisimman teoriasidonnaisesti edellä mainittujen teemojen lomitse. Teorioilla on tärkeä merkitys laadullisessa tutkimuksessa (Tuomi & Sarajärvi 2003, 17), joten olen analyysissäni pyrkinyt pitäytymään niissä tiivistä. Teoriasidonnainen analyysi ja sen abduktiivisen päättelyn logiikka mahdollistavat teorian käyttämisen analyysini etenemisen tukena. Samalla aiempi tieto toki ohjaa analyysia elektiivisesti (Eskola 2001, 133–157, Tuomen & Sarajärven 2003, 98 mukaan). Koska parasosiaaliset suhteet muistuttavat interpersonaalisia eli ihmisten välisiä suhteita (Perse & Rubin 1989, 61), on parasosiaalisten suhteiden tutkimuksessa mielestäni mielenkiintoisella tavalla liittynyt viestinnän, sosiaalipsykologian, median ja mediaesitysten tutkimus. Aineistonani olen käyttänyt luonnollisesti Auta Antti -podcastin jaksoja, joita olen kuunnellut uudestaan ja uudestaan parasosiaalisen suhteen kehittymisen näkökulmasta. Jaksojen yhteenlaskettu pituus käsittää hieman yli kuusitoista tuntia, joten olen teoriaa ja aineistoa yhdistellessäni joutunut tekemään vaikeita valintoja havainnollistaessani ajatuksiani eri jaksoista poimimineni esimerkein. Mahdollisia havainnoilleni oikeutta tekeviä esimerkkejä esiintyy pitkin podcastia, mutta niitä kaikkia en tietenkään ole voinut mahduttaa tähän opinnäytetyöhön. Suosittelenkin aiheesta kiinnostunutta tutustumaan

Auta Antti -podcastiin (Holma 2018–2019), jonka jaksot voi kuunnella ilmaiseksi lähdeluettelosta löytyvästä verkko-osoitteesta. Yksittäisiin jaksoihin viitataan pelkästään jakson nimellä ja julkaisupäivämäärällä.

3 Podcastin käsitteestä ja historiasta

On hyvä tietää muutamia yleisiä asioita podcastin käsitteestä ja sen historiasta, jotta voisi ymmärtää parasosiaalisten suhteiden merkitystä. Podcast-termin määritelmä on sikäli häilyvä, että mitä tahansa verkossa olevaa audiotallennetta voisi kutsua podcastiksi. Podcast-termin voi johtaa joko Applen Ipod -laitteen ja termin *broadcasting* liitoksesta (Tulley 2011, 257) tai sanojen *portable on demand casting* -lyhenteestä (Kalervo 2019). Olennaista on niin sanottu ”missä vain, milloin vain” -periaate: tallenteen voi ottaa mukaansa (sitä ei siis tarvitse kuunnella radiosta tai tietokoneelta), ja sen voi kuunnella milloin vain halutessaan. Käsitteen alle mahtuu monenkirjavia ohjelmia: se voi olla esimerkiksi ladattavaan muotoon siirretty perinteisen radion suorasta lähetyksestä leikattu tallenne välispiikkeineen, musiikkeineen ja studiovieraineen tai viimeiseen asti viilattu, painavaa asiaa ja tutkivaa journalismia kuuluttava äänidokumenttisarja. Mutta toisaalta mikään ei myöskään estä jonkin tietyn alan yksittäistä harrastajaa julkaisemasta verkkoon ladattavaksi tai suoratoistettavaksi omia monologejaan, joita voi niin ikään kutsua podcasteiksi. Podcastin määritelmällä ei ole myöskään minkäänlaisia tallenteen kestoon liittyviä rajoituksia.

Tekniikka alkoi 2000-luvun alkupuolella kehittyä suotuisaksi podcastien kuuntelemiselle, vaikka tallenteiden kuunteleminen edellytti vielä jonkin verran viitseliäisyyttä ja tekniikan tuntemusta. Harppauksen podcastien kuuntelemisen määrään toi vuonna 2005 Applen Itunes 4.9 -ohjelman uuden version podcast-tuki, joka liitti podcastit tavallisten kuluttajien mediatarjontaan. Nykyisin lähes kaikkia podcasteja streamataan suoraan älypuhelimesta, eli siis kuunnellaan suoratoistettavina (ilman, että ohjelman joutuu lataamaan tallenteena puhelimen muistiin) jostain palvelusta tai alustalta. (Kalervo 2019, 10–13.)

Moninaisuuden mahdollistavasta määritelmästä huolimatta podcasteilla on eräitä yleisesti hyväksytyjä piirteitä (Kalervo 2019, 13). Podcast tehdään harvoin yksittäiseksi, kerran kuunneltavaksi omaksi ohjelmakseen. Sen sijaan se useimmiten muodostuu useasta jaksosta, jotka toisinaan muodostavat jopa useammasta tuotantokaudesta koostuvan sarjan. Kukin jaksoista käsittelee yleensä samaa aihepiiriä tai tarinaa. Ja

vaikka aiheet tai esimerkiksi studiovieraat vaihtuisivatkin jaksosta toiseen, on podcastille luonteenomaista se, että sitä tekee silti sama tekijä tai samat tekijät. McHugh (2016, 1) kirjoittaa tutkimusartikkelissaan, kuinka podcast-formaatti on muuttunut omaksi auditiivisen tarinankerronnan genrekseen. Tavallaan podcastaamista voi pitää yhtenä bloggaus-kulttuurin jatkeena ja kehityskulkuna (Bonini 2015, 23), jotka kietoutuvat yhteen on demand -palvelujen, kuten Netflixin ja Youtuben, suosion kasvun kanssa (Kalervo 2019, 13). Kalervo (2019, 14) luetteleekin Suomen podcast-valikoimasta esimerkkejä bloggaajista, kuten Kasper Strömman ja Hanne Kettunen, jotka ovat laajentaneet tuotantoaan myös podcastien saralle.

Vaikka kuka tahansa voikin aloittaa podcastin tekemisen, on parhaat mahdollisuudet menestyä niillä tekijöillä, joilla on valmis yleisö, brändi tai mediatalo takanaan. Tästä syystä on hyödyllistä tarkastella lyhyesti Holman julkisuuskuvaa ja henkilöhistoriaa ennen parasosiaalisten suhteiden käsittelyyn sukeltamista.

4 Antti Holman tausta julkisuudenhenkilönä

Antti Holma syntyi vuonna 1982 pappi-isän ja uskonnonopettaja-äidin esikoislapseksi. Hän vietti lapsuutensa Pohjois-Savossa Sonkajärvellä, josta muutti 15-vuotiaana Helsinkiin opiskellakseen Kallion ilmaisutaitolukiossa (Kempainen 2018). Holmaa kutsutaan usein teatterin ja kirjallisuuden monilahjakuudeksi, eikä ihme, sillä hänen taiteellinen taipaleensa on alkanut varhain. Holma piti usein Kallion lukion liikuntasalin näyttämöllä jokaviikkoiseen perinteeseen kuuluvia aamunavauksia, jotka saivat olla millaisia vapaamuotoisia esityksiä tahansa. Monissa lehtijutuissa Holma kertoo pitäneensä koulun keskusradion kautta aamunavauksia jo Sonkajärvellä asuessaan. Siellä Holma harrasti lisäksi savitöitä ja oli näytelmäkerhossa. Holma on useissa yhteyksissä kuvaillut yläasteen ajan itseään ”ilmaisuhirviöksi”, jolla tarkoittaa esiintymisennätkäistä ja tekemisenpakkoa potevaa kaikkeen ryhtyjää.

Kallion lukion jälkeen Holma haki Helsingin yliopistoon opiskelemaan pohjoismaisia kieliä ja kirjallisuutta, mutta lopetti opiskelun puolen vuoden jälkeen. Holma työskenteli yökerhoissa ja pääsi Ylioppilasteatteriin, minkä jälkeen hän haki ja pääsi ensimmäisellä yrittämällään opiskelemaan Teatterikorkeakouluun näyttelijäntyönlinjalle. Hän valmistui teatteritaiteen maisteriksi vuonna 2008. Ennen tv-uransa alkamista Holma työskenteli muun muassa Kansallisteatterissa ja Teatteri Takomossa, samaan aikaan hän kirjoitti itse esittämänsä näytelmät *Rakastaja* ja *Johtaja*, joiden pohjalta syntyi vielä vuonna 2014

Holman esikoisromaani *Järjestäjä*. Vuotta myöhemmin Holmalta ilmestyi runokokoelma *Kauheimmat runot*. Vuoden 2014 Holma esiintyi viihdeohjelma *Putouksen* kuudennella tuotantokaudella, mikä viimeistään sinkautti hänet koko kansan tietoisuuteen. Putouksen jälkeen hän on juontanut ohjelmissa *Kingi* ja *Antti Holma Show* sekä esiintynyt useissa elokuvissa, kuten *Kanelia kainaloon*, *Tatu ja Patu* ja *Veljeni vartija*. Radio-aluevaltauksen Holma aloitti *Hanhen selästä* -kuunnelmasarjan yhtenä käsikirjoittajana. Vuonna 2017 julkaistiin *Radio Sodoma* -kuunnelma, minkä jälkeen kuultiin Auta Antti -podcast (2018–2019). Seuraavana Holman on määrä aloittaa Radio Novan aamujuontajana ja jatkaa podcast-taivalta suosittua *Radio Sodoma* -podcastin uudella tuotantokaudella.

Lisäksi Holma on kirjoittanut kolumneja muun muassa Helsingin Sanomiin, APU-lehteen ja Ylioppilaslehteen ja ollut aktiivinen sosiaalisessa mediassa: hän kirjoittaa blogiaan *Harpunsoittajanvaimo* ja käyttää sulavaliikkeisesti Twitteriä ja Facebookia. Lisäksi esimerkiksi Youtube-kanavallaan Holma julkaisee vapaa-ajan harrastuksenaan *Sande ja Suvi-Tuuli* -sketsejä. Holma on esitystaiteen kameleontti, joka kykenee kantamaan vuorotellen vakavasti työnsä ottavan kirjailijan ja teatterinäyttelijän viittaa – ja sitten pelmahtamaan minitopissa ja farkkuhauseessa primetime-televisioslotin sketsiviihdeohjelmassa. Uransa monipuolisuuden ansiosta Holma on aiemmasta tunnettavuudestaan huolimatta yleisön ennakkokäsityksistä melkoisen vapaa tekemään Auta Antista täysin omannäköisensä; joskin enemmän huumoria ja viihdettä toivoville kuulijoille Holma joutui erikseen painottamaan, ettei Auta Antti ole mikään viihdeohjelma.

5 Kuuntelijasuhteen määritelmä ja teoreettinen viitekehys

5.1 Auta Antti ja parasosiaaliset suhteet

Kuuntelijasuhte voidaan määritellä parasosiaalisuuden käsitteen avulla. *Mediasanasto*-sanakirjassa (Kuutti 2012, 145) parasosiaalisuus tarkoittaa mediaa seuraavan henkilön kuvitteellista vuorovaikutussuhdetta jonkun mediahahmon kanssa. Vastaanottajalle – podcastin tapauksessa kuulijalle – voi syntyä affektiivinen mutta yksipuolinen sukulaisuus- tai ystävyssuhteeseen verrattavissa oleva tunneside erityisesti uutisankkuriin tai muuhun laajalti tunnettuun mediapersoonaan. Suhde on epätodellinen, mutta antaa vastaavanlaista sosiaalista ja emotionaalista tyydytystä kuin elävän elämän ihmissuhde.

Kuvio 1. Antti Holma Auta Antti -podcastin 1. kauden kansikuvassa (RadioPlay 2018).

Isotalus ja Valo (1995, 64) määrittelevät parasosiaalisen suhteen radion kuuntelijan affektiiviseksi suhtautumiseksi juontajaan. Heidän mukaansa mikä tahansa suhtautuminen mediapersoonaan ei suoriltaan tarkoita, että osapuolten välillä olisi parasosiaalinen suhde, vaan se muodostuu silloin, kun esiintyjästä pitäminen saa ihmissuhteelle ominaisia piirteitä. Kuuntelijan on tunnettava esiintyjän käyttäytymisen piirteitä, persoonallisuutta ja yksityiskohtia tämän elämästä. Mitä useammin esiintyjää kuunnellaan, sitä tutummaksi ja läheisemmäksi hänet koetaan.

Isotalus ja Valo muistuttavat, että parasosiaalinen suhde ei ole mikään ääri-ilmiö, vaan suhde voi olla voimakkaan sijaan myös laimea. He esittävät esiintyjään mielistymisen yhtä tavalliseksi kuin miellyttävien tuttavuuksien syntymisen. (Isotalus & Valo 1995, 65)

Podcastin tapauksessa tuntemus hankitaan lähinnä passiivisin keinoin eikä keskustelemalla, kuten tavallisissa sosiaalisissa tilanteissa tai jossain tapauksissa sosiaalisessa mediassa, kun esiintyjä antautuu vuorovaikutukseen seuraajiensa kanssa.

Auta Antissa käsiteltyjen kysymysten kirjo on laaja, ja vaikka mukaan mahtuu myös arkisia kysymyksiä – kuten miten sähköhammasharjan päätä tulisi säilyttää, jotta sen vartta pitkin valuva hammastahnalitku ei leviäisi ympäriinsä (*Väärän heilan harmaa pallo*, 14.12.2018), tai millainen on hyvä kuntosaliohjelma (*Identiteetti ja kuntosalikieli*, 12.4.2019) – kyse ei kuitenkaan ole mistään *Torsti tietää* -palstan kaltaisesta triviaohjelmasta. Holma antaa ohjelmassaan suurimman painoarvon ihmisen perustarpeita (kuten rakkaus, seksi, parisuhteet ja perhe) tai ikuisuusongelmia (kuten häpeä, lihavuus, kilpailuhenkisyys, masennus, päihteet ja kuolema) koskeville kysymyksille, vaikka kipeistä aiheista otetaankin välillä tauko kepeämpiin kysymyksiin vastaamalla. Näin Holma tarjoaa erilaisille kuulijoilleen valtavasti yhteistä samastumispintaa. Kirkko ja kaupunki -verkkolehden podcast-arviossa sanotaankin:

Podcastissa käsiteltävät ongelmat ovat ikuisia ja tunnistettavia. Yksi haluaa löytää uusia ystäviä, mutta ei tiedä miten. Toinen ei tiedä, jäädäkö parisuhteeseen vai lähteä. Kolmas ei koe saavansa vanhempiensa hyväksyntää. Neljäs kärsii masennuksesta. Myös uskontoa ja kärsimyksen ongelmaa käsitellään. (Antila 2019.)

Kulttuurikaljalla-blogin nimimerkki Elina K (2019) kirjoittaa:

Kun kysyjä kaipaa neuvoja kuohkean vegaanikakun tekoon, alkoholismiinsa tai puolison fetissin kohtaamiseen, Holma perehtyy aiheeseen, yhdistää lankoja omiin tai lähipiiriinsä kokemuksiin ja kutoo tämän kaiken kiinnostavaksi kokonaisuudeksi, jonka ilmaisee kokeneen esiintyjän ulosannilla.

Auta Antti -podcast on siinä mielessä vuorovaikutuksessa kuulijoihinsa, että sen idea perustuu kuulijoiden lähettämiin kysymyksiin ja Antin näihin kysymyksiin antamiin vastauksiin. Kysymysten ja kuuntelijoiden paljouden vuoksi yksittäinen kuulija ei kuitenkaan pääse osaksi tätä vuorovaikutusta, mutta kysymys-vastausformaatti kuitenkin muistuttaa kuulijaa jatkuvasti vuorovaikutuksen mahdollisuudesta. Samoin se, että Holma kertoo lukevansa kuulijoiden kirjoituksia sosiaalisen median alustoiltaan (kuten Instagramista) ja ottaa kantaa usein jakson alussa lukijoiden hänelle lähettämiin palautteisiin. Mielenkiintoisen osoituksen affektiivisen suhteen syntymisestä ja vuorovaikutuksen mahdollisuuden kutkuttavuudesta tarjoaa kuulijan esittämä kysymys jaksossa *Vaikeat kysymykset* (1.2.2019). Siinä kuulija kertoo hiljattaisesta matkastaan New Yorkiin, jossa Holma siis podcastia tehdessään asuu, ja tunnustaa pohtineensa

matkan jälkeen jo viikon ajan, olisiko hänen kannattanut kutsua Antti New Yorkissa kahville. Tähän Holma tosin vastaa, että ei missään tapauksessa, ja toivoo samalla, ettei kuulija ottaisi kieltäytymistä henkilökohtaisesti, koska siinä ei Holman mukaan ole mitään henkilökohtaista, eiväthän he edes tunne toisiaan. ”Kiitos tästä tuhannesti, mut ei ikinä mennä kahville”, kuuluvat Holman terveiset kuulijalle. Termillä parasosiaalinen vuorovaikutus tarkoitetaan sen tyyppisiä vuorovaikutustilanteita, joissa television katsojan saattaa tehdä mieli tervehtiä hyvää iltaa toivottavaa uutistenlukijaa. Dibblen, Hartmannin & Rosaen (2016) mukaan katsekontakti ruudun kautta ja suora puhuttelu voivat saada katsojan käyttäytymään kuin mediaesiintyjä olisi läsnä samassa tilassa. Tähän verrattavissa olevasta tilanteesta on kyse, kun kahvikutsun esittänyt kuulija muistaa Holman asuvan New Yorkissa. Kuulijan reaktio omaan oivallukseensa on kutsua Holma kahville kuin tutun konsanaan. Kuulija toki tiedostaa ajatuksen hullunkurisuuden, mutta on samaan aikaan hämmentynyt siitä, kuinka luonnolliselta kutsun esittäminen tuntuu – hänhän kokee miltei tuntevansa Holman! Kysymyksessään kuulija kertoo:

Sit mä aloin miettii, et jos meidän kahvittelut menis mukavissa merkeissä, Anttihan vois tulla mun ja mun poikaystävän kanssa sitten dinnerille illalla. Meil ois ihan törkeän hauskaa. Mä kaavailin päässäni todella ihanan ja nauruntäyteisen ystävyysuhteen, joka tästä kahvittelusta lähtis liikkeelle sun kanssa, Antti. Ja sit muhun iski sellanen suomalainen epävarmuus ja häpeä ja mietin, et enhän mä kehtaa, enhän mä sua tunne. Ja vielä tärkeempää: ethän sä tunne mua. Ei se koskaan onnistuis. Jätän väliin, en ees yritä, koska turhaa. Kerroin tästä pari päivää myöhemmin mun poikaystävälle, kun oltiin ihastelemassa New Yorkin upeutta. Naurettiin hetki ja voiteltiin, kuinka höpsö mä oon. Just. Sit oonki sitä sen jälkeen päivittäin miettinyt. Kysymykseni kuuluu: Antti, olisitko sä viikko sitten lähtenyt mun kanssa kahville New Yorkissa? (*Vaikeat kysymykset*, 1.2.2019.)

Lopulta kysymyksen piinaama kuulija siis ratkaisee tiedollisen ristiriitansa kertomalla Holmalle asiasta ja kysymällä suoraan, olisiko Holma lähtenyt kahville hänen kanssaan. Parasosiaalisen suhteen muodostuminen ilmenee tapauksessa fyysisen välimatkan lyhentymisen laukaisemina mielikuvina ja fantasiaina kuulijan ja Holman välisestä ystävyysuhteesta. Vaikka kuulija tiedostaakin suhteen yksipuolisuuden, ovat mielikuvat hänelle niin aidon tuntuisia, että niiden toteutumiseen riittäisi enää vain, että sattuma tai jokin ele toisi heidät yhteen. Parasosiaaliselle suhteelle on ominaista sen yksipuolisuus (Horton & Wohl 1956, 215), vaikka tässä tapauksessa kuulijan parasosiaalinen suhde ylsi hetkeksi kahdenväliseksi, kun Holma vastasi hänelle osoitettuun kysymykseen podcastissaan. Toisaalta Leskinen (2019, 14) katsoo, ettei vuorovaikutussuhteen kaksisuuntaisuus välttämättä kumoa suhteen parasosiaalisuutta, sillä parasosiaalisissa suhteissa on kyse siihen liitetystä kokemuksesta ja kuulijan suhtautumisesta esiintyjään.

Täytyy toki muistaa, että parasosiaalisen suhteen määritelmä ja sen käyttöyhteys vaihtelevat tutkijasta toiseen, eivätkä nämä tutkijat ole liiemmin kyseenalaistaneet toistensa käsityksiä parasosiaalisen suhteen määritelmästä. Myös aiheen tiimoilta tehdyt tutkimukset ansaitsevat oman kritiikkinsä: tutkimusmenetelmät ovat olleet yksipuolisia ja kulttuurisidonnaisia (Isotalus 1994, 29–30; Isotalus 1995, 72). Varsinaisia kriteerejä parasosiaalisen suhteen olemassaolon osoittamiseen ei juuri ole (Isotalus 1994, 25 & 29). Parasosiaalisia suhteita on tarkasteltu interpersonaalisen viestinnän teorioista vain epävarmuuden vähentämisen teorian sekä henkilökohtaisten havaitsemiskonstrukteja koskevan teorian kannalta. Isotaluksen mukaan tosin myös relationaalisen viestinnän teoria ja teoria suhteen intiimiyden lisääntymisestä (tai sosiaalisen läpäisevyyden teoria) ovat käyttökelpoisia teorioita parasosiaalisen suhteen tarkastelussa (Isotalus 1994, 28–29).

5.2 Kuulijasuhteen aineksia

Kun tarkastellaan Auta Antin ainutlaatuista kuulijasuhdetta, se kannattaa pilkkoa muutamiin osatekijöihin. Parasosiaaliset suhteet ovat monen tekijän summa, eivätkä varsinkaan väkeviksi muodostuneet parasosiaaliset suhteet voi kummuta yksittäisestä tekijästä, kuten attraktiivisuudesta tai esiintyjän karismasta, vaikka se esiintyjästä pitämistä ja sitä kautta parasosiaalisen suhteen kehittymistä edistääkin. Jokainen meistä varmasti tietää menestyselokuvaa seuranneita mutta flopanneita jatko-osia, jotka on yritetty rakentaa ainoastaan päähenkilön karisman varaan niin, ettei tarinan uskottavuuteen tai muuhun sisältöön ole ollenkaan panostettu.

Jotkin kuulijasuhteen aineksista ovat instrumentaalisia ja viestin välittämisen tapaan liittyviä, kuten audiomuoto ja podcast-formaatti. Opinnäytetyössään Korhonen (2017, 6) kirjoittaa podcast-ohjelmien tyylilajien koulukuntaeroista. Yksi koulukunta pitää podcastit mahdollisena alustana kerronnalliselle, luovalle ja henkilökohtaiselle ohjelmatyypille, joka eroaa olennaisesti FM-radiossa kuulluista ohjelmista. Tällaisissa kerronnallisissa podcasteissa kuuntelutapa on perinteiseen radioon verrattuna intiimimpi (Korhonen 2017, 6), mikä tarjoaa kasvualustan myös tavallista henkilökohtaisemman prososiaalisen suhteen kehittymiselle.

Kuulijasuhdetta ruokkiakseen ohjelman täytyy tarjota jotain kuulijaa kiinnostavaa. Esimerkiksi henkilökohtaisten ja yksityisten kipukohtien käsittely on hyvä tapa päästä

lähelle kuulijaa. Kuulijasuhde tuskin olisi järin tunnepitoinen, jos käsiteltävät aiheet koskisivat yksinomaan jotain useimmille yhdentekevää aihepiiriä.

Jotkin ainekset ovat toisia ominaisempia juuri Auta Antille. Näitä aineksia ovat muun muassa autenttisuus, ohjelman viestinnän supportiivisuus ja sen tarjoama sosiaalinen tuki sekä attraktiivisuus. Yhdeksi autenttisuuteen liittyväksi omaksi aineksekseen voisi mainita vielä tasavertaisuuden ja vaatimattomuuden vaikutelmat, jotka Holma luo yhtäältä olemalla aliarvioimatta kuulijoitaan, mutta toisaalta piirtämällä selkeät rajat paitsi yksityisyydelleen ja omalle henkilölleen myös ohjelmalle ja sen merkityksille. Ainesten välillä voi nähdä myös jonkinlaista takaisinkytkentää: autenttisuus ja itsestäkertominen lisäävät attraktiivisuutta, mikä edistää prososiaalista suhdetta, joka taas vahvistaa Holman tarjoaman tuen validiteettia.

5.2.1 Aihevalinnat

Holma edistää kuulijasuhteen muodostumista monin eri teemoihin kuuluvain keinoin. Esimerkiksi samastuttavat aihepiirit rakentavat kuulijasuhdetta. Mustonen kirjoittaa Hoffneria ja Cantoria vuodelta 1991 lainaten, että median tunnevaikutukset eivät synny itsestään, vaan niitä välittävät samastumiskokemukset (Hoffner & Cantor 1991, Mustosen 2009, 134 mukaan). Mustosen mukaan mediaesityksen on jopa vaikea synnyttää psykologisia vaikutuksia ilman samastumiskokemuksia. Mediaesityksen on tarjottava yleisinhimillisesti vetoavia samastumiskohteita, myötäelämistä, osanottoa, eläytymistä ja näkökulman jakamista, jotta se pystyy koskettamaan ja sitouttamaan yleisöä (Mustonen 2009, 134–135).

Holma puhuu kuulijoita koskettavista aihepiireistä ja sisällöistä. Silloinkin, kun kysymys on hyvin spesifi, Holma sisällyttää vastauksiinsa yleisesti päteviä neuvoja, joista hyötyäkseen kuulijan ei tarvitse olla kysymyksen esittäjän tavoin nimenomaisesti esimerkiksi homoseksuaali tai kipuilevan isäsuhteen kanssa kamppaileva nuori aikuinen. Osa Holman podcast-jaksoista, kuten *Häpeä* (4.1.2019), *Suuri rakkausjakso* (25.1.2019) ja *Ystävydestä* (5.4.2019) on nimetty useasta kysymyksestä koostuvien kattoteemojen mukaan, ja nämä teemat koskettavat eittämättä kaikkia ihmisiä. *Häpeä*-jaksossa Holma esimerkiksi käyttää materiaalina omia kokemuksiaan, joista yksi koskee Holmalle Lontoossa personal trainer -koulutuksessa sattunutta noloa tilannetta. Siinä opettaja pyysi Holmalta muiden kurssilaisten katsellessa lyhyttä, lauseenmittaista selostusta askelkyykystä kiertoliikkeen kera, mutta tilanteen yllättämä Holma päätyikin pitämään

usean minuutin kestäneen myötähäpeän täyteen takeltelumaratonin ehdalla rallienglannilla. Holman kyky elää ja esittää tilanne uudestaan podcastissa saa kuulijan hytkymään naurusta, mikä on epäilemättä Holman näyttelijäkoulutuksen ansiota. Nauraessaan Holman toilailuille kuulija kuitenkin ikään kuin nauraa myös omille häpeän kokemuksilleen. Tällainen omista vastoinkäymisistä kertomisen tapa liittyy negatiiviseen itsestäkertomiseen (Leskinen 2019, 14). Itsestäkertomisen, oli se positiivista tai negatiivista, arvellaan edistävän parasosiaalista vuorovaikutussuhdetta sekä synnyttävän kokemuksia esiintyjän autenttisuudesta (Ferchaud, Grzeslo, Orme & LaGroue 2018, 91–93). Vaikka häpeää synnyttävät kokemukset vaihtelevat yksilöittäin paljon, häpeän tunteen käsittelykeinot ovat kuitenkin universaaleja. Auta Antti -podcastia on monissa yhteyksissä kuvailtakin terapeuttiseksi – eikä syyttä. Holma itse suosittelee podcastissaan kaikille terapiaa ja kertoo myös melko avoimesti omista psykoterapiakokemuksistaan. Palaan jäljempänä Auta Antin terapeuttiseen vaikutukseen ja siihen liittyviin supportiiviseen viestinnän ja sosiaalisen tuen käsitteisiin.

5.2.2 Podcast formaattina

Holma jaksaa jatkuvasti muistuttaa kuuntelijoitaan podcast-formaatin yleisöystävällisyydestä: toisin kuin kuunneltaessa radiolähetyksiä, joista esimerkiksi työmatkaansa autoilevan valikoima on rajoittunut muutamiin radiokanaviin, podcasteja kuunnellessaan kuulijat valitsevat itse haluamansa teoksen. Podcast-formaatissa on lisäksi tavallista juonnettua radiolähetystä suurempi vapaus tehdä erilaisia irtiottoja ja mahdollisuus valita tavallista rohkeampia keinoja lähestyä kuulijaa. Holma esimerkiksi täysin surutta ryystää kahvia ja röyhtäilee ensimmäisissä jaksoissaan ja vasta toistuvien palautevöyryjen jälkeen suostuu vähentämään kovaäänisen kahvin kittaamisen minimiin. *Perhe ja parisuhde* -jakson (3.5.2019) lopussa Holma esimerkiksi sanoo:

Pitäisköhän mun tähän loppuun sanoa, et mä rakastan teitä, hyvät kuulijat... En mä sano, kun en mä rakasta [naurahdus]. Enhän mä tunne teitä. Ja tota, jos mä tuntisin, niin en muute varmasti rakastais. Heippa!

Huijareista ja parisuhteesta -jakson (22.3.2019) alkupuolen kuulijapalautteeseen Holma toteaa:

Mä vastaan nyt sulle ja kaikille kuulijoille yhteisesti nyt. Painakaa tämä mieleenne: minua ei vittuakaan kiinnosta, naurattaako tämä ohjelma teitä vai ei. Ei miulla ole mitään huumorivaihdetta, jonka mä laitan päälle, kun mä vastaan näihin kysymyksiin. Eikä missään ole semmoista luvattu. Naurattaminen ei ole minun asialistalla tässä.

Myös esimerkiksi jaksossa *Kuolema* (19.4.2019) Holma toteaa välinpitämättömään sävyyn:

Tänään vuorossa on kuolema ja sairaudet, joten mikäli semmonen ahdistaa, niin mä kuulin, et Sami Hedbergiltä on tullut just sketsisarja ulos. Menkää sitä katsomaan internettiin.

Holman Yleisradion vuonna 2017 tuottaman aiemman podcast-sarjan *Radio Sodoman* räähvitön huumorikaan ei varsinaisesti olisi sopivaa kuultavaa prime time -radiossa (Kalervo 2019, 23).

Podcast-formaatille ominaisen valinnanvapauden lisäksi siihen liittyy myös henkilökohtaisuus. McHughin (2016, 1) haastattelemat radiomedioiden vaikuttajat arvioivat podcastien muodostavan perinteiseen radioon verrattuna epäformaalimman ja vapaamuotoisemman audiotarinkerronnan muodon, joka perustuu paljolti podcastaajan ja kuulijan väliselle väkevälle suhteelle. Perinteisistä radio-ohjelmista poiketen podcastin kuuntelemiselle ei ole tiettyä aikaraamia, vaan kuuntelija voi itse valita, missä ja milloin podcast-ohjelman kuuntelee. Kalervo (2019, 21) viittaa pro gradu -tutkielmassaan Murrayyn (2009, 199), jonka mukaan podcastit tarjoavat ”mahdollisuuden vapautua livelähetysten tyranniasta”. Podcastin kuulija vastaa omasta kuuntelustaan siinä missä perinteinen kuulija on radion lähetysvirran armoilla (Kalervo 2019, 21). McClung ja Johnson (2010, 91) toteavat tutkimuksessaan yhdeksi yleiseksi podcastien valinnan syyksi yleisön halun hallita omaa ajankäyttöään ja siitä kumpuavan kontrollin tunteen. Yksi tähän vaikuttava tekijä on todennäköisesti aika, jolloin ohjelmaa kuunnellaan. Esimerkiksi yöaikaan radio-ohjelmat ovat usein poljennoltaan pohdiskeluvia ja syvällisempiä kuin iltapäivän ohjelmat. Yöaikaan radiota kuuntelevilla oletetaan olevan enemmän aikaa keskittyä ohjelmaan. Siinä missä iltapäiväohjelman juontajan tavoitteena saattaa olla pitää aihe kepeänä ja helposti pureksittavana toisella korvallaan ohimennen radiota kuuntelevan huomion vangitsemiseksi, on podcasteilla etunaan mahdollisuus kuulijan itsenäisen valinnan valtuuttamaan tavallista syvempään pohdiskeluun. McHughin (2016, 13–14) haastattelututkimuksessa nousi esille esimerkiksi mediatoimittajan käsitys, että nähtyään vaivaa valitessaan podcastia kuulijat todennäköisemmin ”pysyvät kanavalla”, koska jo etukäteen tuntevat ja luottavat podcastin brändiin ja ovat siihen sitoutuneita. Radion viihdeohjelmien nopeatempoisuus ei anna kuulijalle samalla tavalla tilaa investoida ohjelmaan emotionaalisesti kuin kuulijan syvimpiin tunteisiin vetoava podcast. Rubinin ja Persen (1987, 246-268) mukaan sillä, kuinka tarkkaavaisesti ohjelmaa seurataan, on merkitystä parasosiaalisen suhteen

kehittymiselle. Podcast-ohjelmien kuunteluun keskitytään ja niiden ääreen syvennytään eri tavalla kuin lähetysvirtaradioon, jota saatetaan usein kuunnella taustahälynä (Kalervo 2019, 19). Eräs McHughin (2016, 14) haastateltava toteaa (vapaasti käännettynä) osuvasti:

Radiossa puhutaan huoneen tai auton sisätilan täytteeksi. Podcastissa puhutaan suoraan kuulijan korvakäytävään – tila on paljon pienempi, joten on oltava tuttavallinen ja rento.

Halkoaho (2012, 56) kirjoittaa nuorten mediakulutuksesta identiteettiprojektien rakentamisen funktiona. Podcasteissa onkin sisäänrakennettuna jotain perinteisiä radio-ohjelmia hienostuneempaa, ja sellaisen kuuntelua voi verrata vaikkapa ajankohtaisohjelmien tai laatudokumenttien kuluttamiseen. Nämä valinnat maalaavat tiettyä kuvaa kuluttajan identiteetistä. Podcastien kuuntelijat ovat stereotyyppisesti itsensä kehittämistä kiinnostuneita, nousuvuotiaan viettäviä nuoria ja urbaaneja aikuisia. Työmatkaansa sähkö- tai kaupunkipyörällä ajellen ja ajankohtaista politiikan asiaohjelma-podcastia korvanapeistaan kuunnellen kulkeva graafinen suunnittelija julistaa eri tavalla identiteettiään kuin päiväradion juoru- tai sketsiohjelmaa kuntopyörän selässä seuraava Sali-Make tai -Maija. Suomessa suurin kuuntelijaryhmä onkin 16–24-vuotiaat pääkaupunkiseudulla tai kaupungeissa asuvat (Tilastokeskus 2015a; Tilastokeskus 2015b), Yhdysvalloissa podcastien kuuntelijat ovat keskimäärin hyvin toimeentulevia ja koulutettuja (The podcast consumer 2017). Podcastien kuluttajilla parasosiaaliset suhteet muodostuvatkin radion kuuntelijoita suoraviivaisemmin, sillä kuulijoilla on mahdollisuus kiintyä omiin valintoihinsa ja peilata niistä omaa identiteettiään.

5.2.3 Autenttisuus ja itsestäkertominen

Autenttisuudesta puhuminen mediaesityksen kontekstissa voi vaikuttaa ristiriitaiselta – esityksethän ovat määritelmällisesti tuotettuja, presentoituja ja representoituja, jolloin kyse on uudelleen esittämisestä. Autenttisuudella voidaan kuitenkin tarkoittaa aitouden vaikutelmaa tai aitoudentunnetta, jonka esitys tuottaa. Leskinen (2019, 14) viittaa autenttisuudella siihen, miten todenmukaisena esiintyjän elämä näyttäytyy yleisölle. Jotta esitykseen voi eläytyä, sen on oltava uskottava: Kauhuelokuvan pelottavaksi tarkoitettu kohtaaminen menettää valkokankaalla tehonsa, jos taustalla erottuu selvästi mikrofoni. Myös interpersonaaalisissa ja siten myös parasosiaalisissa suhteissa on tärkeää, että vastapuolen koetaan tarkoittavan sitä, mitä hän sanoo. Autenttisuus

katoaa, jos kuulija pitää puhujaa teeskentelijänä tai keinotekoisena. Jotta suhteen voi kokea todelliseksi, sen toisen osapuolen on tunnettava itsenäiseltä ja vapaalta ihmiseltä, jolla ei ole minkäänlaisia kätettyjä motiiveja. Esimerkkejä näiden ehtojen rikkomisesta voisi olla vaikka vegaaniteemainen podcast, jossa kokki paljastuisi metsästäjäksi. Tai nettikaveri, joka paljastuukin tekoälyksi tai henkilöksi, joka esittää jotakuta muuta kuin itseään. Tällöin suhteelta putoaisi perusta. Auta Antti -podcastissa kuulijoille on varmasti tärkeää, ettei sen sisältöä ole tuottanut jokin käsikirjoitustiimi, vaan että sisällöstä päättää täysin Holma itse.

Leskinen (2019, 14) mainitsee gradussaan muiden mukana Ferchaudin (2018, 91), joka esittää videoblogien autenttisuuden edistävän parasosiaalisten vuorovaikutussuhteiden muodostumista. Leskisen mukaan autenttisuuteen liittyy tehokkeinona itsestäkertominen, jota Holma käyttää podcastissään paljon. Itsestäkertomisella (eng. self-disclosure) tarkoitetaan sananmukaisesti omien asioiden tai itseä koskevan informaation tarkoituksellista paljastamista (Rains, Brunner & Oman 2016; Catona & Greene 2016, 1–5). Sinänsä Holma olisi voinut vastata Auta Antissa kuulijoiden kysymyksiin peilaamatta vastauksiaan ollenkaan omaan elämäänsä, mutta lopputulos olisi tällöin ollut todennäköisesti paljon vaisumpi. Tutkimusten mukaan itsestäkertominen syventääkin interpersonaalisia suhteita (Catona & Greene 2016; Altman & Taylor 1973). Erityisesti sillä on merkitystä itsestä kertovasta henkilöstä pitämiselle (Collins & Miller 1994). Vaikka itsestäkertomista voitaisiin tutkia attraktion osatekijänä, tarkastelen käsitettä mieluummin autenttisuuden vaikutelman syntymisen yhteydessä. Parasosiaalisten suhteiden kehittymisen näkökulmasta on mielekkäämpää ajatella itsestäkertomista keinona tuottaa kuulijaan aidon tuntuinen suhde kuin keinona näyttäytyä mahdollisimman puoleensavetävänä.

Altmanin ja Taylorin (1973) sosiaalisen läpäisevyyden teorian (social penetration theory) mukaan itsestäkertominen lisääntyy suhteen syventyessä ja kehittyessä (Guerrero, Andersen & Afifi 2007, 91). Teorian mukaan itsestäkertomisen ulottuvuuksia ovat syvyys, laajuus ja toistuvuus. Syvyydellä viitataan jaetun tiedon henkilökohtaisuuteen ja laajuudella aiheiden määrään, jota itsestäkertominen koskettaa. Ulottuvuuksien lisäksi itsestäkertomisen tasojakin on kolme: pinnallinen taso, sosiaalinen taso ja ydintaso, jotka ovat kuin sipulin kuoria. Kuoren uloin kerros kuvastaa pinnallista tasoa, jonka informaatio on kenelle tahansa jaettavissa. Sosiaalinen taso käsittää ajatukset ja tiedon, joka kerrotaan vain ystäville, perheenjäsenille ja kumppaneille. Syvintä ydintasoa on kaikki

erittäin intiimi ja henkilökohtainen tieto, joka jaetaan vain täydellistä luottamusta nauttiville harvoille ja valituille. (Guerrero, Andersen & Afifi 2007, 91)

Holma jakaa *Auta Antissa* paljon ajatuksia ja tunteitaan, joita ammentaa elämäkokemuksistaan. Jaksojen aikana kuulija pääsee todella lähelle Holman sielunmaisemaa. Tämä maisema on kuitenkin Holman kuulijoilleen rakentama esitys. Goffmanin (1971) sosiaalis-konstruktivistista teatteritematiikkaa mukaillen voi todeta, että Holma uhraa jotkin henkilökohtaiset kokemuksensa niin sanotulle esityksen julkialueelle. Goffmanin mukaan julkialueen esitykset valmistellaan tausta-alueella, jossa esiintyjä voi unohtaa julkisivunsa ja jossa salatut puolet saavat olla esillä. Julkisuudenhenkilönä Holma on varmasti oppinut olemaan tarkka yksityisen ja julkisen rajasta, ja tämän rajan Holma piirtääkin muutamaan otteeseen tarkasti, esimerkiksi *Yllätyspussi*-jaksossa (29.3.2019) todetessaan, ettei koskaan kertoisi podcastissa terapeutilleen jakamiaan asioita. Välillä Holma kuitenkin on raottavinaan verhoa tausta-alueelle: Hän kertoo tavallisesta päivästä ja elämästään New Yorkissa, ajatuksistaan ja motiiveistaan sekä podcastin ja muiden töidensä tekemisestä. Näiden performanssien autenttisuus on esimerkiksi ainakin kotisivujen tekijöiden itserepresentaatioita tarkastelleen Paasosen (2002, 114–116, 121) mukaan sikäli paradoksaalista, että esiintyjän paljastaessa todellisuutta hän samalla tuottaa ja performoi sitä. Lisäksi mitä henkilökohtaisempia ja arkaluonteisempia asioita Holma kertoo, sitä ajallisesti kauempana näistä asioista usein ollaan. Esimerkiksi nuoruutensa seurustelusuhteista Holmalla ei ole ongelmia kertoa. Hän ei toisaalta edes esitä näitä kokemuksia kovin intiimeinä, vaan kertoo niistä välittääkseen kuulijoille jutun jujun. Tosin itsestäkertomisen ei tarvitse olla luonteeltaan edes kovin intiimiä suhteen kehittämiseksi, vaan viihdyttävä ja myönteinen sävy riittää (Ferchaud ym. 2018, 91). Vaikka Holman sielunelämä vaikuttaakin kovin paljaalta, siitä kertominen ei kuitenkaan motivoidu kuulijoiden uteliaisuuden ekshibitionalistisella tyydyttämällä. Liiallisella itsestäkertomisella on havaittu olevan negatiivisia vaikutuksia silloin, kun jaettu informaatio on sosiaalisesti ei-toivottua (Greene, Derlega & Mathews 2006, 422). Holma onnistuu välttämään jaarittelun tai mässäilyn kertoessaan henkilökohtaisia asioitaan.

Kertomalla itsestään esiintyjä rohkaisee myös kuulijoita kertomaan itsestään (Leskinen 2019, 14). *Auta Antin* kuunteleminen virittää kuulijoissa aihetta koskevia muistoja ja ajatuksia. Yhteiset kokemukset luovat samankaltaisuuden kokemusta ja herättävät herkästi halun jakaa nämä kokemukset.

Auta Antissa Holma käyttää monenlaisia keinoja, joilla autenttinen vaikutelma syntyy. Ensinnäkin Holma rakentaa tuotannostaan kotikutoisen vaikutelman kertomalla kuulijoille äänittävönsä podcastia ruokakomerostaan, jotta ympäristön äänet minimoituisivat. Esimerkiksi ensimmäisen kauden neljännessä jaksossa (*Miesjakso*, 28.12.2018) Holma mainitsee kiropraktikolleen lahjaksi aiotun konvehtirasian toimittavan mikrofonitelineen virkaa. Välillä Holma säikähtää ja esittää anteeksipyynnön vieressään seisovalle imurille, jota tulee vahingossa tönäisseeksi. Holma saattaa myös rapistella mikrofonia ja pohtia ääneen, äänittääkö se varmasti. Holma ikään kuin rikkoo neljättä seinää tekemällä näkyväksi tuotantonsa kotikutoisuuden, minkä on todettu lisäävän ainakin fiktiivisissä ohjelmissa katsojan myönteistä suhtautumista ohjelmaa kohtaan sekä parasosiaalisen suhteen voimakkuutta (Auter & Davis 1991; Auter 1992). Holma myös saattaa keskeyttää meneillään olevan kertomuksensa vain heittääkseen kommentin alakerrassa mylvivästä naapurin ukosta tai muusta taustamelusta: ”Nyt menee lentokone jossain.” Pro gradu -tutkielmassaan Kankaanpää (2017, 43) tarkastelee videobloggaajien esitysten autenttisuutta käyttämällä Roland Barthesin alun perin tekstianalyysin tueksi tarkoitettua todellisuusefektin käsitettä. Sillä tarkoitetaan todellisuuden tuntua, joka välittyy satunnaiselta vaikuttavan, yksityiskohtia maalailevan kuvituskerronnan ansiosta. Tarinan kannalta yhdentekevät yksityiskohdat palvelevat teoksen niin sanottua todellisuusefektii. Monessa jaksossa Holma esimerkiksi antaa miehensä kotiinpaluusta aiheutuvan kolistelun (ja sitä seuraavan huutelun) keskeyttää puheensa sen sijaan, että leikkaisi kohdan lopullisesta versiosta pois. Tällaiset Holman kahvin hörppimiseen, ympäristön kuvailuun ja kolisteluun tai muihin keskeytyksiin liittyvät kohtaukset rytmittävät jakson etenemistä, mutta ennen kaikkea orientoivat kuulijan samaan tilaan Holman kanssa. Holma luo aidontuntuisen äänitystilanteen ja miljöö, jota kuulija voi alkaa pitää tutuna paikkana, vaikka tämä paikka olisikin olemassa vain mielikuvituksessa. Lisäksi Kankaanpää (2017, 46) mainitsee Bruzzin (2000, 6–7) performatiivisen kerronnan käsitteen, jolla tarkoitetaan esiintymishetken kuvausprosessien paljastamista kesken todellista kerrontaa. Kankaanpää luettelee videoblogiesimerkkejä, joissa tekoprosessia ei piilotella – pikemminkin päinvastoin: sitä saatetaan jopa korostaa, kuten Holmakin tekee podcastissaan.

Auta Antin Holma ei turhia jäykistele eikä yritäkään synnyttää ammatillista vaikutelmaa, minkä muuten ilmoittaakin jokajaksoisessa alkutiedotuksessa: ”Kaikkia vinkkejä, mitä tässä ohjelmassa annetaan, saa käyttää vaan omalla vastuulla, sillä vinkkien antaja eli meikäsmandeliino ei ole minkään alan ammattilainen.” Esimerkiksi videoblogien autenttisuutta tarkastellut Kankaanpää (2017, 12) mukailee Paasosen (2005, 95–96,

105–106) ajatuksia mainitessaan amatöörimäisen otteen olevan yksi keino synnyttää esitykseen autenttisuutta ja intiimiyttä. Paasosen (2005, 95) mukaan amatöörituotannot tulkitaan todenmukaisimmiksi ja vähemmän keinotekoisiksi representaatioiksi kuin ammattilaisvoimin toteutetut ohjelmat. Holma esimerkiksi röyhtäilee ja ilmoittaa aina ääneen, kun aikoo hörpätä mukistaan kahvia. Toisinaan hän viittaa paperiinsa, johon on kirjoittanut muistiinpanojaan, ja lukee siitä tekstinpätkiä ääneen.

Lisäksi Holma käyttää improvisaatiota alkutiedotteen pitkästyttävyyden ja toistuvuuden ehkäisemiseksi mutta myös aitouden ja läsnäolon tehostamiseen: käyttämänsä sanan *meikäsmandeliino* tilalle Holma vetää kuin hatusta jokaisen jakson alussa jonkin vastaavan uussanan, kuten meikämureke, meikämarjapirtelö, meikämälboro, meikämurhaaja, meikämandariini ja niin edelleen. Suunnittelemattomilta vaikuttavat kohdat korostavat Holman ennalta-arvaamattomuutta ja loitivat tunteen, että podcast voi edetä mihin suuntaan tahansa. Alkutiedotettaan Holma jatkaa kertomalla, ettei lukijan tarvitse keksiä nimimerkkiä, vaan Holma keksii kuulijalle sellaisen. Holma jatkaa tiedotetta muistuttamalla, että ei koskaan paljasta kuulijan henkilöllisyyttä, mutta painottaa kuulijan vastuulla olevan sen, ettei häntä voida tunnistaa kysymyksestään. Tähän tiedotteeseen Holma vaikuttaa keksivän lennosta joka jaksossa uuden esimerkin lähettäjänsä henkilöiden paljastavasta kysymyksestä:

Sun ei tarvitse keksiä nimimerkkiä, minä keksin sen teille aina. En ikinä paljasta kysymysten lähettäjän henkilöllisyyttä tai käyttäjänimeä, mutta sun vastuulla on se, että tunnistaako kysymyksistä tilanteet tai henkilöt. Älä siis lähetä sellasta kysymystä, jossa sanotaan esimerkiksi että: Mistä johtuu että ömm... aknen runtelema tyttäreni Kikka-Maria Bärgröm, 14v, ei tule ollenkaan toimeen appiukkonni maansiirtoyrittäjä ja Pielaveden Lionsien rahastonhoitaja Isojorma Heikkiharman kanssa [höhöttämistä]. Anteeks. (*Miesjakso*, 28.12.2018)

Tai *Häpeä*-jaksossa (4.1.2019):

Esimerkiksi että ei kannata lähettää semmosta kysymystä, jossa sanotaan, että ”miksi ex-mieheni Jorma [naurua], jolla oli” – miksi se on, miks se heti on Jorma se ex-mies? No, täs tapaukses se on – ”miksi ex-mieheni Jorma, jolla on sisäreiteen tatuoituna The Rasmuksen pojat, nii miksi hän petti minua palvelijattarensa Anu-Kristiinan kanssa?” Ohoh! Palvelijattarensa kanssa. Täst tuli heti myös tämmönen aivan keskiaikainen tästä podcastista.

Holman itsetietoisuus on todennäköisesti hänen persoonalleen muutenkin ominaista, mutta ominaisuus toimii komediallisena elementtinä sekä ennen kaikkea ilmaisee välittömyyttä ja autenttisuutta. Monen täysin hervottomaksi karanneen improvisointiosuuden loppuun Holma vetää henkeä ja lausuu: ”No niin”, niin

ryhdistäytymiseen kannustavalla äänellä, että kuulija voi oikein nähdä mielessään, kuinka Holma pyörittää silmiään itselleen. Muutamaan otteeseen Holma sekoilee sanoissaan tai unohtaa, mitä oli sanomassa, mutta kompuroi uudelleennauhoittamisen sijaan eteenpäin. Holman omaa toimintaa ja sanomisia koskevat kommentit viestivät vaatimattomuutta ja ovat paikoin jopa vähätteleviä. Välillä tuntuu jopa, että Holma pakenee vastuuta muistuttaessaan kuulijoita siitä, ettei ole mikään auktoriteetti, mitä tulee käsiteltäviin aiheisiin. Esimerkiksi jakson *Live life to the minimum* (10.1.2019) alussa Holma sanoo:

Must tuntuu, et ihmiset on myös aika hyvin tajunnut sen, että mähän en niin ku väitä tässä, että mä jotenkin osaisin elää tätä elämää yhtään paremmin kuin kukaan muukaan. Mut että siitä huolimatta, että tää on niin ku muodoltaan tämmöstä yksinpuhelua komerossa, niin tää koko idea on vaan jonkinlainen semmonen niin ku epämääräinen toivomus siitä, että me ehkä jotenkin voitais yhdessä olla tämmösen asian äärellä vähän vähemmän yksin... tässä... inhottavassa maailmassa. No ni. Sitte ennen ku tää menee aivan lepertelyks, nii seuraa tiedotteet.

Holma antaa itsestään myös paikoin hyvin haavoittuvan kuvan ja tuo omat epätäydellisyytensä ja -varmuutensa estottomasti esille. *Vaikeat kysymykset* -jaksossa (1.2.2019) Holma kertoo opiskeluaikojensa hetkestä, jolloin voi niin huonosti, että satutti itseään ja soitti lopulta nuorten kriisipisteeseen, jonka tarjoama apu auttoi Holmaa ”isoinkin askelein eteenpäin”. Nämä ovat klassisia esimerkkejä sellaisesta negatiivisesta itsestäkertomisesta, jolla läheisyyttä rakennetaan omista vastoinkäymisistä kertomalla (Greene, Derlega & Mathews 2006, 422). Holma kertoo olevansa herkkä ja paljastaa esimerkiksi lähteneensä yökerhosta työvuoronsa päätteeksi kotiin itkemään ihmisten silkkaa ilkeyttä. Samoin Holma jakaa kuulijoille, miten itki miesystävänsä sylissä kuin pieni lapsi kärsiessään pelkästään ihmisiyännostuksen aiheuttamasta uupumuksesta.

Jakamallaan henkilökohtaisilla tarinoilla, välittömällä käyttäytymisellään, itsetietoisuudellaan ja läsnäolollaan Holma purkaa muurin itsensä ja kuulijoidensa väliltä. On tärkeä huomata, että vaikka Holma asettuukin haavoittuvaksi ja laskee itsensä jalustalta, ei hän kuitenkaan nöyristele kuulijoita. Pikemminkin hän tuntuu olevan itseään koskevissa käsityksissä vain piinallisen suora ja rehellinen: Holma esimerkiksi kuvailee itseään vihamieliseksi neurootikoksi ja lisäksi *Yllätyspussi*-jaksossa (29.3.2019) toteaa:

Mutta kiva, että ootte siellä nyt kuulolla taas. Mä haluan nyt vaan jälleen kerran sanoa, että tää on mulle hyvin rakas tehtävä, vaikka mä välillä kiukuttelen teille kaikesta. Mut mä ajattelen niin, että jos te haluisitte jotain semmosta ”rakasta, naura ja hymyile ja rukoile” -pierua, niin varmaan hakisitte sitä sitte jostain ihan

muualta. Täältä tulee vaan tätä tämmöstä keski-ikäistyvän hinanderin katkeraa kertomaa [naurahdus], joten lämpimästi tervetuloa tälläkin viikolla mukaan.

Hän myös ilmoittaa kuulijoilleen suoraan, ettei kerro henkilökohtaisimpia asioitaan podcastissa. Hän esimerkiksi selittää, että oli Putouksessa näytellessään aina ”siviilissä” mukava tuntemattomille ihmisille, jotka tulivat kadulla tervehtimään häntä. Holma kuitenkin painottaa, ettei oikeasti ole mukava, vaan piti näitä vuorovaikutustilanteita osana työtään. Muistuttamalla kuulijoita julkisen työnsä luonteesta Holma rikkoo entisestään neljättä seinää ja luo itsestään monitasoisen vaikutelman. Parasosiaalisten suhteiden tutkimuksessa on havaittu, että erilaisista televisioesiintyjistä yleisöstä tuntuvat läheisemmiltä ensin uutistenlukija, sitten talk-show -juontaja ja kaukaisimmilta tilannekomedian hahmo (Koenig & Lessan 1985). Vaikka tässä jo melko vanhassa tutkimuksessa tarkasteltiin kasvokkaisviestinnän vaikuttavuutta, voi silti kuvitella, että mitä paksumpi rooli esiintyjällä on, sitä vaikeampaa hänen kanssaan on kokea läheisyyttä. Siinä missä radiojuontaja noudattaa löyhää käsikirjoitusta, pitäytyy karikatyyrisessä roolissaan ja pyrkii ylläpitämään juontajaparinsa kanssa suunniteltua dynamiikkaa, Holma jättää tällaiset kuulijaa etäännyttävät elementit ohjelmastaan pois. Uskottavalla esiintymisellä pääsee pitkälle, mutta pisimmälle yltää se, joka viittaa rehellisesti omaan rooliinsa ja sen representaatioluonteeseen itsensä ulkopuolelta.

Mielenkiintoisesti kesken tämän opinnäytetyön tekoprosessin Helsingin Sanomien kulttuuriliitteessä julkaistiin Holmasta henkilöjuttu (Kangasniemi 2019), jossa käsitellään Holman itsestäkertomista. Siinä kirjoittaja toteaa, että vaikka Holma on aina pitänyt tarkan rajan yksityiselämänsä ja julkisuuden välillä, unohtuu tuo seikka monilta Auta Antin kuulijoilta. Kangasniemi käyttää lehtijutussa ilmausta ”näennäisen avoimesti” kuvaillessaan Holman tapaa kertoa itsestään ja elämästään. Päätelmiään toimittaja todentaa seuraavalla Holman sitaatilla:

Tuntuu, että tosi moni julkisuudessa oleva varoo puhumasta henkilökohtaisia asioita, koska he pelkäävät, että heidän sielunsa lumpsahtaa ulos. Minä olen kertonut kaiken maailman terveysongelmat ja puhunut ihottumista menen tullen – mutta se on kuin teatterihenkilön kirjoittamista. Minulla on täydellinen kontrolli siinä, mitä paljastan.

Holman sanoma vahvistaa autenttiselta vaikuttavan esityksen paradoksaalisuutta – mitä tarkempi Holma esityksen autenttisuuden rakentamisessa on, sitä autenttisemmalta se tuntuu. Holman itselleen kirjoittama henkilö ei kuitenkaan tunnu käsikirjoitetulta. Tämä johtuneee siitä, ettei Holma ole yrittänyt keksiä henkilöään uudelleen, vaan käyttää elämässään olemassa olevaa materiaalia lähes sellaisenaan. Kenties autenttisuuden

vaikutelmaa voi siis vahvistaa pohtimalla, mitä jo valmiiksi olevaa itsestään kehtaa jakaa kuulijoilleen. Podcastaajalle voi olla myös hyödyksi ymmärtää, että nöyryyttäviä kokemuksia uudelleen kertomalla voi kohota sankariksi, kuten Holma teki kertoessaan Lontoon punttisalikokemuksestaan: hän luo nolosta jutusta todellisuutta, jossa asiat eivät olekaan huonosti, vaan erityisen hyvin, koska tällä tapauksella Holma nyt naurattaa kuulijoitaan ja luo uraa. Representaatiolla, uudelleen esittämisellä, on mahdollista ottaa kantaa menneisyydestä aikaisemmin kertoviin ”totuuksiin”.

5.2.4 Attraktiivisuus ja ystävyyden kehittyminen

Parasosiaalisen suhteen kehittymiselle on olennaista esiintyjän attraktiivisuus. Ystävyyden syntymiselle on olennaista, että kokee vastapuolen attraktiiviseksi ja että yhdessäolo koetaan palkitsevaksi (Perlman & Fehr 1986, 12). Isotalon mukaan parasosiaalisessa suhteessa onkin paljon yhteistä interpersonaalisten suhteiden kanssa – samoin parasosiaalinen suhde syntyy samoilla perusteilla kuin tavallinenkin ystävyys (1994, 72). Isotalon mukaan palkitsevuuden elementti syntyy, kun itsensä kanssa samanlaiseksi koettu mediaesiintyjä tarjoaa emotionaalista ja kognitiivista tyydytystä tai väylän rentoutumiseen ja tunteiden purkamiseen. Vuoden -95 artikkelissaan Isotalo peräänkuuluttaa sellaista (etenkin kvalitatiivista) tutkimusta, joka analysoisi perusteita, joilla katsoja tai kuulija kiintyy juuri tiettyyn esiintyjään, sekä sitä, miten tämä kiintymys ilmenee.

Auta Antin tapauksessa attraktio muodostuu Holman tarjoaman emotionaaliskognitiivisten palkintojen sekä rentoutumisen ja tunneprosessoinnin lisäksi hänen niin sanotuista ulkoisista ominaisuuksistaan, kuten vaikkapa puheäänestä. Holman ääni ja äänenkäyttö käyvät lähes oppikirjaesimerkistä hyvästä puheäänestä (Kujala ym. 1999, 84–85). Holman puheen tempo on rauhallista ja kertomaa sujuvaa. Äänen sävelkorkeus on miellyttävän matala. Holman ilmaisu on lisäksi sopivan vaihtelevaa, ja usein hän antaa Savon murteen kuulua puheestaan läpi. Näyttelijänä Holma myös esittää erilaisia ihmistyyppisiä taitavasti. Hän esimerkiksi vaihtaa puheäänensä ja -ilmaisunsa setämäisen penseäksi esittäessään ylitulkitsevaa roolianalyysiä viljelevää keski-ikäistä teatteriharrastajaa ja tätimäisen leppeäksi imitoidessaan sonkajärveläisen käsityökerhon jäsenien omia tuotoksiaan väheksyvää puhetaapaa. Holma ei myöskään pelkää antaa äänensävyänsä paljastaa tunnetilaansa, vaan hän hekottelee avoimesti joillekin kuulijapalautteille tai puhuu ponnekkaan kiihtyneesti, kun kuulijan kertomat syrjintäkokemukset koskettavat häntä. Ystäväänsä kuolemaa käsitellessään Holma nieleskelee kyyneliään, eivätkä hengityksen

katkonaisuus ja kurkusta kumisevat sanat jätävät epäilystä hänen liikutuksestaan. Holman äänen rauhoittavasta vaikutuksesta todistaa monen kuulijan tunnustus siitä, että Auta Anttia kuunnellaan iltaisin nukahtamistarkoituksessa. Loukkaantumisen sijasta Holma on kommenteista otettu ja uskoo niiden osoittavan, että hän on onnistunut luomaan niin turvallisen äänimaiseman, että sitä kuunnellessa uskaltaa nukahtaa. Yksi attraktiota edistävä ystävyysuhteen palkinto onkin turvallisuudentunne, jota yhdessäolo tuottaa. Sanojen ohella myös Holman äänensävy viestii lohtua ja hyväksyntää, joita moni kuulija on saattanut tietämättään jo pitkään kaivata.

Isotalus (1995, 69) luettelee mediaesiintyjästä pitämiselle perusteluiksi muun muassa esiintymiskyvyt, asiakeskeisyyden, asiasisällön, huumorin sekä läheisyyden. Esiintyjät, joista pidetään, ovat rauhallisia, eivät takeltele ja ilmaisevat itseään selkeästi. Lisäksi he ovat päteviä, uskottavia, asiantuntevia ja asiallisia, heillä on mielenkiintoisia aiheita ja järkeviä mielipiteitä, he osuvat puhuessaan asian ytimeen (Isotalus 1995, 69). Nämä kaikki luonnehdinnat sopivat tietysti Holmaan. Holman viehätysvoiman taustalla on kuitenkin erityisesti hänen puheidensa ja etenkin kielenkäyttönsä älyllisyys. Hän purkaa monista kuulijoiden lähettämistä kysymyksistä esiin useita eri osia, joita saattaa kyseenalaistaakin. Jaksossa *Perhe ja parisuhde* (3.5.2019) nimimerkki Isäsuhte-liris kysyy, miten voisi elvyttää vanhempiensa eron jälkeen viillenneen suhteen isäänsä, jonka kuvailee kuuluvan sotien jälkeen syntyneeseen sukupolveen. Isän rintamalta palannut oma isä ei koskaan ottanut liriksen isää syliin eikä koskaan kertonut rakastavansa tätä. liris arvelee isän katkeroituneen uskoessaan liriksen äidin manipuloineen liriksen puolelleen. liris ei uskalla soittaa isälleen, kirjeen lähettäminen tuntuu toisaalta liian dramaattiselta. liris kertoo lisäksi olevansa liian ylpeä ottaakseen sillanrakentajan roolin tilanteessa, jossa yhteydenpito kuuluisi isän vastuulle. liris kuitenkin tietää katuvansa myöhemmin, jos ei yrittäisi rakentaa suhdetta isäänsä ennen kuin on liian myöhäistä. Holman vastaus kielii tarkasta sisälukutaidosta. Hän myöntää, ettei voi sähköpostikirjoituksen perusteella tietää kaikkia kysymyksen taustoja, mutta siitä huolimatta hän lempeästi sätii lirisistä tämän luomasta isän roolianalyysistä. Pitkän teatteriin liittyvän roolianalyysiä koskevan vastauksensa päätteeksi Holma vastaa:

Mun pointtini nyt hei, kaverit, on se, että sun isä ei oo henkilö vaan ihminen. Ja jotta sä voisit kohdata sen ihmisen, niin sun pitää nyt laittaa tää sun roolianalyysi uuniin ja ottaa yhteyttä siihen sun isään. Sä kirjoitat tässä, että sä et halua toimia sillanrakentajana, vaan että sun isän pitäis ottaa yhteyttä. Sä pelkää, et siel on vastassa kyvytön katkera mies, joka ei pysty käsittelemään asioita. Puhelin on liian pelottava, kirje liian dramaattinen, ja nää kaikki sun mainitsemat asiat on tekosyitä, tekosyitä, tekosyitä. Mä oon nyt pahoillani, et mä oon näin julma sua kohtaan, mutta sen verran roolianalyysia voidaan tehdä, et päätetään yhdessä, että se sun

isä on sen verran vanhan kansan mies, että se ei nyt osaa sulle soittaa. Ni älä toista sitä perintöä, vaan soita sä sille. Ja sano, että: ”Tässä minä, sun lapses, oon tulossa sinne päin ja olis tosi kiva tavata.” Draamasta vielä senki verran, että me ei voida käsikirjottaa sitä, miten kohtaamiset toisten kanssa menee. Miten toinen ihminen on meidän kanssa ja mikä on se lopputulos. Voi olla, et se kohtaaminen on just katkera ja vihamielinen, mut sä et voi tietää sitä ennen kuin sä oot kohdannut sen sun isän. Ja se voi olla kaikessa pelottavuudessaan aika kaunis asia, kun sä katsot sen sun isän silmiin, niin sä saatat nähdä siellä ihmisen etkä henkilöä. Joskus sellasta sattuu muuten teatterissa – mutta aika harvoin.

Pätevyyden tai kompetenssin (Isotalus 1995, 67) vaikutelmaa luovat monet ilmaisut, joita Holma käyttää. Yksi esimerkki on tapa, jolla Holma puhuu vastauksen aiemmassa osassa siitä, kuinka ”mitättömyydestä tulee usein kauheen huonoo draamaa, koska draama on aina joko kohotettua tai litistettyä elämää, ja se riippuu vähän tekijöistä”. Hän kykenee piilottamaan relevantin vastauksen rivien väliin tunkkaisia teatteriproduktioita kohtaan tuntemansa antipatian ja kuitenkin samaan aikaan ilmaisemaan jotain syvällistä taiteesta ja siitä, mitä se parhaimmillaan voi olla. Holman kielenkäytöstä voi huomata, että vaikka hän on kunnostautunut kirjoittajana ja kielenkäyttäjänä, hän ei anna liian tarkan kieliopin haitata ohjelman tuttavallista puhekielisyttä. Kuvaavaa on, ettei kuulija osaa tarkasti arvioida, missä määrin Holma on luonnostellut vastauksiaan paperille. Holman oivaltavat lauseet ja kirkas ajattelu ovat kutkuttavaa kuunneltavaa ja vetoavat kuulijaan älyllisesti.

Tosin Isotaluksen mukaan kompetenssi on parasosiaalisten suhteiden muodostumisessa erillinen osa-alue. Aiempaan tutkimukseen viitaten hän kirjoittaa intellektuaalisen ulottuvuuden kuvaavan ihmisen kompetenssia ja statusta, kun taas sosiaalisen ulottuvuus kuvaa attraktiivisuutta. Isotalus (1995, 68) päätelee, että tunnepitoinen suhde mediaesiintyjään ei edellytä sitä, että tämä esiintyjä arvioitaisiin hyväksi työssään tai ammattitaitoiseksi. Liian kaunis tai muulla tavoin ylivertainen ominaisuus saattaa vähentää henkilön puoleensavetävyyttä ja tehdä hänestä vaikeasti lähestyttävän. Liiallinen älykkyys, verbaaliakrobatia ja erikoistermeillä briljeeraaminen saattavat saada kuulijan keskittymään omiin puutteisiinsa tai pitämään esiintyjää itserakkaana mahtailijana. Kuitenkin esiintyjän kannattaisi näyttää sen verran henkisiä kykyjä, että hän kykenee tarjoamaan kuulijalle oivalluksia ja että kuulija kokisi olevansa esiintyjän kanssa samankaltainen. Holma tasapainoilee älyllisyyden ja lähestyttävyyden välillä välttämällä teknistä luennointia ja pätemistä, mutta antaa samalla sosiaalisen nokkeluutensa paistaa puheidensa läpi. Yhtään tavallista monimutkaisempia tai enemmän keskittymistä vaativia ajatuksia esittäessään Holma vetää yleensä ensin aluksi henkeä ja jatkaa puhumista sitten äänellä, josta paistaa läpi, että hän on tietoinen kuulijan kärsivällisyyden rajallisuudesta. Älykkääseen vaikutelmaan tuo kuitenkin

kontrastia Holman itsensä vähättely sekä näennäinen ammattitaidottomuus ja jopa hölmöys. Yhdessä jaksossa Holma esimerkiksi takeltelee googlettaa-sanalla kohdalla hyvän tovin ja lopulta anoo kuulijoita kertomaan, kuinka sana kuuluisi sanoa.

Isotalus (1995, 70) mainitseekin yhdysvaltalaisia tutkimuksia (Perse & Rubin 1989), joiden mukaan parasosiaalista suhdetta kehittävä tekijä on puheviestintä. Tutkimuksessaan Isotalus listaa myönteistä suhtautumista suomalaisissa herättäviin mediaesiintyjän ominaisuuksiin tutuiksi muodostuneet piirteet, jotka toistuvat esiintymiskerrasta toiseen. Auta Antin kohdalla esimerkiksi Holmalla on tapana aloittaa jaksot alkutunnuksen jälkeen toivottamalla kolmesti: ”Oikeen hyvää, oikeen hyvää, ja oikeen hyvää.” Tutuus onkin yksi attraktiota edistävä tekijä, mikä selittääkin vuodesta toiseen samoina pysyvät eri kanavien uutistenlukijat, yritysten tavaramerkit ja saippuasarjojen tunnusmusiikit.

Isotalus kertoo katsojien suhtautuvan myönteisesti esiintyjään, joka ottaa vastaanottajansa huomioon ja luo heihin kontaktin, kun taas kielteisenä pidetään esiintyjän itsestäkertomista ja yksityiselämästään jakamia asioita sekä liiallista tuttavallisuutta. Mielenkiintoisesti Isotalus huomauttaa, että interpersonaaliossa – siis tosielämässä kahden ihmisen välillä tapahtuvassa – viestinnässä tällaisella käytöksellä on myönteinen vaikutus, joka ei näyttäisi ulottuvan televisio- ja radioesiintyjiltä toivottavaan käyttäytymiseen. On kuitenkin muistettava, että Isotaluksen havainnot ovat ajalta, jolloin podcast-formaatti ei ollut edes syntynyt, saati tehnyt läpimurtoaan. Auta Anttia voikin pitää mielenkiintoisena esimerkkinä siitä, kuinka lähelle kuulijoita voi henkilökohtaisesti podcast-formaatilla päästä. Isotaluksen tutkimuksen perusteella mielitelevisioesiintyjiin suhtaudutaan empaattisemmin kuin muihin ja heitä pidetään vetovoimaisempina kuin mieliradioesiintyjä. (Isotalus 1995, 68)

5.2.5 Supportiivinen viestintä ja sosiaalinen tuki

Supportiivinen viestintä on johdettavissa sosiaalisen tuen käsitteestä. Supportiivisella viestinnällä tarkoitetaan sellaista tuen antajan ja saajan välillä tapahtuvaa nonverbaalista ja verbaalista viestintää, joka vahvistaa käsitystä hyväksytyksi tulemisesta ja elämänhallinnasta auttamalla hallitsemaan tilanteeseen, omaan itseän, toiseen tai vuorovaikutussuhteeseen liittyvää epävarmuutta (Mikkola 2006, 30; Shedletsky & Aitken 2010, 353–354). Supportiivinen viestinnän määritelmä korostaa tukijan intentiota, ja se tarjoaa terveyden kannalta tärkeää tietoa, motivoi entistä terveellisempiin

elämäntapoihin, edistää itsetuntoa ja vähentää emotionaalista kuormitusta (Leskinen 2019, 15; Burleson 2003, 552). Mikkolan (2006, 32) mukaan niin sanottu osoitettu tuki on juuri tukijan intentioon perustuvaa toimintaa. Tätä tukea osoitetaan supporttiivisilla sanomilla, jotka ovat tarkoituksellisesti tuettavaa hyödyttävää ja auttavaa viestintäkäyttäytymistä. Burleson (2009, 24) jakaa tuen kolmeen tasoon sen mukaan, miten tukija kohdentaa tukea tuettavalle. Näistä yksi on vahvasti henkilökeskeiset supporttiiviset sanomat, jotka erityisesti tunnistavat tuettavan näkökulman. Juuri tällainen henkilökeskeinen supporttiivisuus on ominaista Holman podcastissa. Ensinnäkin Holma keksii aina jokaisen kysymyksen esittäjälle oman lempinimen tai nimimerkin, joka viittaa kysymyksen esittäjän aiheeseen (Kuten Ystävä-Ylänen, Aivokasvain-Anttonen, Projekti-Petterson tai Vakava-Virtanen), ja vastatessaan palaa usein osoittamaan sanansa juuri kysymyksen lähettäjälle puhuttelemalla tätä antamallaan nimimerkillä. Esimerkiksi tapailusuhteestaan ahdinkoa kokevalle Holma lausuu:

Sitoutumis-Silja, kysy itseltäsi rehellinen kysymys: ootko sä onnellinen tässä tilanteessa? Jos sä oot onnellinen, niin jatka sitä ei-seurustelua. Yhteiskunnallisesti tai sosiaalisesti siinä ei pitäisi olla mitään ongelmaa. Pääasia on se, et sä oot onnellinen. Sama kai se, et onko sillä teidän yhdessäololla nimee vai ei, mutta jos sä oot onneton, niin ehkä sä voisit alkaa ajatella, et sä saattasit olla onnellisempi semmosen miehen kanssa, joka rakastaa sua ja sanoo sen ääneen.

Holma valikoi sanansa niin, että tivaamisen sijaan hän kehottaa kuulijaa arvioimaan onnellisuuttaan itse. Holma irtisanoutuu siitä, mitä yhteiskunnallisen tai sosiaalisen normi- tai moraalikoodiston mukaan tai muiden ihmisten mielestä tilanteessa pitäisi tehdä. Holma myös torjuu ylimääräiset määrittelyt, jotka koskevat esimerkiksi parisuhdestatusta, jos ne eivät palvele yksilön hyvinvointia. Ehdollisuutta kuvaavilla sanoilla "sama kai" ja "ehkä sä voisit" Holma muistuttaa tilanteen mahdollisista huonoista puolista tarpeeksi suoraan, ilman että jakelisi niitä tuomioina. Uuden kumppaninsa lapsia salaa inhoavalle kuulijalle, Inho-Irinalle, Holma taas vastaa:

Terve, Inho-Irina! Et ole yksin. Tätä kysymystä on kysytty ihan hirveesti. Ja sulle ja kaikille kysyjille, täältä nyt tulee semmoset inhopassit. [Hykertelyä]. Niissä passeissa on siis lupa inhota puolison lapsia. Noin, olkaa hyvä! Nyt teillä on semmoset. Mutta kuunnelkaa: Siinä passissa on myös kääntöpuolella pientä pranttia. Yleisesti siis siinä passissa sanotaan, että ihmistä ei voi velvoittaa rakastamaan ketään. --- Nyt kun teillä on ne inhopassit siellä, niin se mitä siellä toisella puolella lukee sillä pienellä prantilla, on että: saa inhota, mutta siitä ei saa syyttää ketään. Ei edes niitä inhon kohteita. Ja se taas johtuu siitä, että on hyvin, hyvin todennäköistä, että toisenlaisessa tilanteessa sä tuskin edes inhoaisit niitä lapsia.

Holma käyttää mielikuvaa inhopassista symboloimaan auktoriteetin, joskin tyhjästä nyhjäistyn sellaisen, antamaa lupaa tuntea vastenmielisyyttä kumppanin lapsia kohtaan. Holma huomaa kuulijan paitsi inhoavan puolisonsa lapsia myös kokevan syyllisyyttä tästä lapsi-inhostaan ja antaa sille syyllisyydentunteelle kyytiä, mikä synnyttää kuulijoissa helpotuksen tunnetta. Yleensä syyllisyyden kanssa kamppailevat haluavat vapautuksen syyllisyydestään oman itsensä ulkopuolelta, sillä muutenhan kamppailu olisi jo ratkottu omassa päässä. Tätä vertaistukea haetaan usein lähipiiristä, mutta kun syyllisyyden aihe on ulkopuolisissa pahennusta herättävä tunne, ei tunnetta välttämättä uskalleta myöntää kuin nimettömästi. Tämä ulkopuolisten inhontunnetta kohtaan osoittama paheksunta on kuitenkin yhtäläillä kuviteltu kuin Holman huumorimielessä myöntämä inhopassi, mikä tekee passista niin tehokkaan keinon tuen osoittamiseen. Samalla, kun kuulija voi sisäistää inhopassin myöntämän luvan hyväksyä omat epämieluisatkin tunteensa, mitätöi passi samalla kaiken ulkopuolelta kuvitellusti koetun paheksunnan. Tuloksena on naurunsekainen helpotus ja katharsismainen vapautusentunne. Tapauksen voi tulkita arvostuksen osoittamiseen liittyväksi tuen muodoksi, syyllisyyden helpottamiseksi (Mo & Coulson 2008, 373).

Mustonen (2009, 139) puhuu tunteiden sosiaalisaatiosta, mikä tarkoittaa tunteiden kokemista, käsitteellistämistä, säätelyä ja ilmaisutapoja eri tilanteissa. Erilaisia tunneilmaisun kaavoja ovat rakkaudentunnustukset, ihmissuhderiidat, suru-uutisiin reagointi, aggressio ja niin edelleen. Tällaisia kaavoja Holma tarjoaa kuulijoilleen pitkin *Auta Antti* -sarjaa, olipa kyse puolitutun tahdittomaan isäkompleksista vihjailevaan kommenttiin suhtautumisesta, homoseksuaalisuuden vuoksi syrjivistä vanhemmista, kylmäkiskoisien ystävän kanssa pärjäämisestä tai hiipuneen isäsuhteen elvyttämisestä.

Supportiivisia sanomia löytyy miltei jokaisesta Holman vastauksesta. Eräs toinen tuen osoittamisen kategoria (Mo & Coulson 2008, 373) on tiedollisen tuen osoittaminen, millä tarkoitetaan useimmiten jotain konkreettista toimintaehdotusta, neuvoa tai lähettämistä auttavan ammattilaisen puoleen. Erityisen paljon tukea Holma osoittaa jaksossa *Vaikeat kysymykset* (1.2.2019), jossa Holma antaa tiedollista tukea masennuksen ja itsetuhoisten ajatusten kanssa painivalle kuulijalle seuraavasti:

Nyt tota sä et saa hilpeää nimimerkkiä, vaan mä meen heti asiaan tässä. Jos sulla on semmosia ajatuksia, että lähtö vois olla ratkasu, niin täs on sulle valtakunnallisen kriisipuhelimen numero: 010 195 202. Uudestaan: 010 195 202. Koska se lähtö ei oo mikään ratkasu. Tää kriisipuhelin on Mielenterveysseuran palvelu, johon voi soittaa, ja siellä kuunnellaan.

Holma antaa hyvin konkreettisen ohjeen kriisipuhelimeen soittamisesta. Vastauksessa Holma muistuttaa vastaanottajan positiivisista puolista ja kyvyistä.

Se ei oo nyt sitä hoitoa, mitä sä kysyt, mut mä halusin nyt vaan antaa sen sulle tässä heti kärkeen. Koska sä jaksoit kirjoittaa mulle, niin sä jaksat kirjoittaa myös selaimen, että tukinet.fi – siis tukinet.fi – ja sieltä löytyy verkkokriisikeskus, jos se puhuminen tuntuu pahalta. Ja sieltä saa siis apua niin sanotusti "online". Ja mä kävin sitä tutkimassa, ja se on mun mielestä kauheen helpon olonen sivusto käyttää. Sinne pitää luoda tunnukset, mut sitte sen jälkeen niin sieltä voi valita palveluja. Mut kyl mä tietysti suosittelen sitä kriisipuhelintaki sulle, koska mä oon ihan varma, et sit ku sä saat puhuttua edes vähän, niin sun on helpompi edetä.

Holma jatkaa vastaustaan oman kokemuksensa jakamisella sekä vahvistamisella, jolla tarkoitetaan samanmielisyyden ilmaisemista tuen vastaanottajan kanssa (Mo & Coulson 2008, 373):

Mä en tiedä sun tilannetta tän tarkemmin, mut mä uskallan väittää näin, koska näin kävi mulle opiskeluaikana, kun mä voin niin huonosti, että mä satutin itteeni, ja sit mä soitin nuorten kriisipisteeseen. Ja pelkästään se et siel oli ihminen, joka kuunteli hetken ja sano, että tuupa käymään täällä, niin se helpotti. Ja sitten kun mä kävin siellä kriisipisteellä puhumassa tunnin semmosen terapeutin kanssa, niin mun elämä sai jo sen verran valoa, että mä pääsin aika isoinkin askelein eteenpäin. Tää ei oo mikään lupaus sulle, mutta tää on muistutus siitä, että ihminen on rakenteeltaan semmonen, että se että saa asioita nimettyä, voi jo olla itsessään ihan älyttömän iso asia.

Leskinen (2019, 17) kirjoittaa tuen hakemisen ja osoittamisen sanomien kompleksisuudesta, millä viittaa tuen osoittajan intention tulkitsemiseen. Leskisen esimerkissä siitä huolimatta, että mielenterveydestään kertovan vloggaajan intentio on tarjota tukea, saattavat kuulijat tulkita itsestäkertomisen tuen hakemiseksi. Yksi Holmankin kuulijoista kysyy, onko podcast Holmalle terapiamuoto. Joka tapauksessa Holma voittaa kuitenkin vähintään kuulijan sympatian puolelleen, vaikka hänen tuen osoitukseksi tarkoittamansa esitys tulkittaisiin tuen pyytämiseksi. Tällainen autettavan saappaisiin astuminen tai ajoittainen raasun vaikutelman luominen saattavat auttaa ja lohduttaa tukea tarvitsevaa kuulijaa. Etenkin jos mediaesiintyjää idealisoidaan ja fanitetaan, voivat hänen kertomuksensa omista vaikeuksista ja siihen liittyvä vastavuoroinen tuen osoittaminen olla kuulijalle voimaannuttava kokemus.

6 Pohdintaa

Tässä opinnäytteessä en ole liiemmin kyseenalaistanut Auta Antin suosiota, sillä omasta mielestäni siitä kielivät tarpeeksi ohjelmasta julkaistut kuuntelijaluvut sekä siitä kirjoitetut lukuisat lehtijutut ja blogikirjoitukset. Lähipiirissäni ei ole myöskään ketään, joka olisi

kuunnellut Auta Anttia ja ollut pitämättä ohjelmasta. Vaikka ohjelman suosiota voikin pitää annettuna katsojalukujen ja sen puolesta, mitä Auta Antista on julkisuudessa puhuttu, jää lähestymistavassani kuitenkin suureksi osaksi osoittamatta parasosiaalisen suhteen intensiteetin yhteys ohjelman suosioon. Voin ainoastaan analysoida Auta Antin jaksoja parasosiaalisen suhteen kehittymisen näkökulmasta ja samalla nojata siihen, mitä sen yhteydestä muiden seurattujen ohjelmien suosioon on sanottu aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa. Julkaistut lehtijutut ja blogikirjoitukset eivät myöskään riitä tieteelliseksi osoitukseksi siitä, mitä Auta Antista laajemmin ajatellaan. Ensinnäkin tarvittaisiin määrällistä tutkimusta kyselylomakkeineen ja satunnaisotantoineen parasosiaalisen suhteen määrittelemiseksi mitattavaan muotoon, minkä jälkeen vasta voidaan yrittää osoittaa Auta Antin luoman parasosiaalisen suhteen ja ohjelman saavuttaman suosion välinen yhteys. Arkijärjellä on helppo todeta, ettei tällaisen kyselytutkimuksen toteuttamisessa ole paljoa saavutettavaa. Oma valistunut arvaukseni on, että edellä mainittu määrällinen tutkimus osoittautuisi nollatutkimukseksi, mutta tämäkin arvaus on parhaimmillaan vain olettamuksiin perustuvaa ajattelua. Voihan olla, että tarkemmassa tarkastelussa selviäisi, että itse asiassa 90 prosenttia Auta Antin suosiota perustuu Holman asemaan julkisuudenhenkilönä ja vain 10 prosenttia henkilökohtaiselta tuntuvan parasosiaalisen suhteen kehittymiseen. Näistä syistä olen jättänyt ottamatta kantaa Auta Antin suosioon ja keskittänyt parasosiaalisen suhteen tutkimiseen erillisenä asianaan.

Havaintojani ei voi pitää tuntemattomille podcastaajille sopivina yleispätevinä ohjeina suursuosion saavuttamiseksi, sillä Holma on jo valmiiksi julkisuudenhenkilö, jolla on pitkä ura takanaan. Tästäkin syystä tätä opinnäytettä on syytä pitää korkeintaan kokoavan katsauksen kaltaisena analyysinä parasosiaalista suhdetta käsittelevän tutkimuksen tilasta Suomessa ja muualla maailmassa sekä sukelluksena ajankohtaisen ja suosiota saavuttaneen ohjelman yhteen osa-alueeseen. Toivonkin, että tämä opinnäytetyö innostaisi tutkimaan lisää podcast-formaatin sallimaa tavallista intiimimpää kuulijasuhdetta.

Entäpä mitä parasosiaalisen käsitteestä tulisi ajatella opinnäytteeni perusteella? Käsitehän on syntynyt ajalla ennen sosiaalista mediaa, ja useat tutkijat joutuvat määrittelemään käsitteen uudelleen soveltaessaan sitä esimerkiksi blogi- tai vlogialustoilla toimiviin esiintyjiin. Parasosiaalisen suhteen käsitteeseen on ennen kaikkea kuulunut kahdenkeskisyyden puuttuminen. Parasosiaalinen vuorovaikutus on terminä syntynyt alkujaan Hortonin ja Wohlin (1956) klassisessa esseessä, jossa sillä

tarkoitetaan mediakulutustilanteiden keskustelunomaista suhtautumistapaa mediaesiintyjään, samalla kun ollaan tietoisia mediaesiintyjän persoonan illusatorisuudesta (Dibble ym. 2016, 5). Leskinen (2019, 14) kuitenkin ymmärtää parasosiaalisen suhteen enemmän mediaesiintyjään kohdistuvaksi suhtautumistavaksi, joka ei kumoudu vaikka yleisön edustajan ja esiintyjän välillä tapahtuisikin interaktiota. Yleisöään osallistava esiintyjä jatkaa performanssiaan myös esimerkiksi vlogin kommenttikentässä esitettyyn kysymykseen vastatessaan. Myös vaikkapa Instagramissa yksityisviestein lähetettyihin kommentteihin vastaaminen voidaan tulkita esitykseksi, sillä esiintyjä tiedostaa näidenkin vastausten päätyvän helposti ja jopa todennäköisesti julkisiksi. Tällainen uudelleenmäärittely laajentaa parasosiaalisen suhteen käytön mahdollisuuksia entistä moninaisempien esitysten rakentamiseen ja tulkitsemiseen.

Entä onko käsitteen käyttö rajattu ainoastaan mediaesitysten kontekstiin? Voiko lähikahvilan myyjättäreeseen ihastunut asiakas kehittää parasosiaalisen suhteen myyjättären kanssa fantasioidessaan rakkaussuhteesta tämän kanssa? Voiko suhdetta tarkastella parasosiaalisena, kun myyjätär ja asiakas keskustelevat tiskin yli? Myyjän sanomisiahan voidaan pitää asiakaspalvelurooliin kuuluvana esityksenä. Milloin toisen ihmisen idealisointi on vain sitä itseään, milloin kyse on fanituksesta ja milloin taas puhumme parasosiaalisesta suhteesta? Isotaluksen (1994) Suomen tutkimuskentällä pioneirimäisen artikkelin *Televisioystävyyttä kuvaruudun läpi* aikaan parasosiaalisen suhteen osapuolia erottavaksi tekijäksi riitti television kuvaruutu, mutta nykyään moninaistuneet mediakulutuksen muodot tuovat käsitteille omat haasteensa. Isotalus (1995, 66) toteaa jo vuonna 1995 parasosiaalisen suhteen kriteerien määrittelyn siihenastisen tutkimuksen pohjalta mahdottomaksi, eikä tilanne näytä juuri helpottuneen. Osaamme tuki puhua parasosiaalisesta suhteesta, kun mediaesitystä seuraavan yleisön tunnereaktiot mediaesiintyjää kohtaan jäljittelevät ystävyuden muodostumista. Olennaista on kuulijalle muodostuva tunnekokemus aitoudesta, tuttuudesta ja ystävydestä, vaikka kuulija tiedollisella tasolla ymmärtäisikin, ettei tosielämässä tunne esiintyjää, kuten Holmaa kahville toivoneen kuulijan tapauksessa. Riittääkö tämä kuitenkin vielä käsitteen potentiaalini täydeksi valjastamiseksi? Kaikesta huolimatta on tunnustettava sitä koskevan tarkemman määrittelyn tarve.

Opinnäytteeseen valitsemani teemat eivät edusta mitään kaiken kattavaa kokoelmaa minkä tahansa ohjelman parasosiaalisen suhteen kehittymisen analysointiin soveltuvasta työkaluarsenaalista, vaan ne ovat Auta Antti -podcastille ominaisia

elementtejä, joihin löysin tarttumapintaa tutkimuskirjallisuudesta. On huomattava, että esimerkiksi *Bumtsibumin* ja *Uutisvuodon* juontajat Marco Bjuström ja Peter Nyman eivät aikoinaan jalleet esityksissään supportiivisia sanomia, mutta heihin taatusti syntyi parasosiaalisia suhteita. Auta Antin suosio kuitenkin riittänee syyksi kohdistaa valokeila juuri näihin teemoikseni muodostuneisiin aihealueisiin sekä kiinnittää yleisestikin huomio parasosiaalisen suhteen muodostumisesta kumpuaviin mahdollisuuksiin juuri podcast-formaattien kohdalla.

Opinnäytteen teemoista saakin johdettua sekalaisen kokoelman ohjeita niille, jotka haluavat luoda yhtä hyvän suhteen kuulijoihinsa kuin Holma. Autenttisuudesta esimerkiksi opimme, että podcastaajan on parasta tehdä itsensä näköinen ohjelma. Hyvä ohje voisi olla ”esitä ja anna esittämisesi myös näkyä”. Yleisöä ei ole myöskään syytä kosiskella tai anella, vaan on parempi suoraan kertoa millä asialla on, olipa motiivina vaikka rahan ansainta omaan harrastukseen liittyvällä podcastilla tai vaikutusyritykset yhteiskunnallisesti tärkeiksi kokemissaan asioissa. Yleisön mielenkiinto täytyy lunastaa jollain valttikortilla, ja samalla on tärkeää vaalia luottamussuhdetta olemalla läpinäkyvä podcastin tarkoitusperistä.

On myös hyvä osata paljastaa itsestään joitakin heikkouksia tai puutteita, mutta omaa yksityisyshygieniaa ei saa unohtaa: harva haluaa kuulla podcastaajan ruokavaliosta tai perhe-elämästä, ellei se liity käsiteltävänä olevaan aiheeseen. Liialliseen minäpuheeseen lankeaminen on myös katale kuoppa. On syytä päättää ajoissa, onko podcastin tarkoitus olla audiomuotoinen päiväkirja vai liittyvätkö itsestä kerrotut kokemukset jotenkin kuulijoita koskettaviin aiheisiin. Holman ehdoton etu on hänen elämäkokemuksensa, mikä tekee hänestä asiantuntijan monilla elämän osa-alueilla. Tosin Holmakin turvautuu joskus ulkopuolisen apuun. Esimerkiksi lastenhankintaa harkitsevalle kuulijalle vastatessaan Holma lukee aiheesta lapsia hankkineen ystävänsä kirjoittaman esseän ja *Kuolema*-jaksossa ääneen pääsee Holman ystävä, Roni. Ei kannata teeskennellä osaavansa kaiken, vaan ohjelmaan kannattaa ehdottomasti pyytää aihealueeseen perehtyneitä vieraita.

Attraktiota havittelevien voi olla syytä kääntyä puheilmaston ammattilaisten ja aihetta käsittelevien teosten pariin. Sanottakoon kuitenkin, että hyvä ja selkeä puheilmasto on tietysti hyvä lähtökohta, mutta myös tietynlainen rosoisuus ja rohkeus olla piittaamatta omista heikkouksista voivat olla hyödyksi. Samalla tavoin kuin Holma uhmaa kuulijoitaan ryystämällä kahvia, voi aloitteleva podcastaaja suunnitella vastaavanlaisia omia

valtatemppujaan. Pöyhkeyttä ei kannata kuitenkaan asettaa podcastia eniten määrittäväksi tekijäksi. Oman henkilön esiintuomisen tai kuulijoiden viihdyttämisen sijaan kannattaakin edetä asia edellä ja pohtia, miten käsiteltävänä oleva aihe koskettaa kuulijan elämää. Parhaimmillaan valittu aihe ja sen käsitteleminen auttavat konkreettisesti aiheesta kiinnostunutta kuulijaa. Podcast-formaatin mahdollistama intiimiys ja loputtomat aihevalikoimat suorastaan kannustavat supportiivisten sanomien ja sosiaalisen tuen kaltaisten keinojen käyttöön. Podcastaajan kannattaakin virittää tuntosarvensa tarkoiksi ja havainnoida ympäristöstään sellaisia ilmiöitä, jotka herättävät ongelmanomaisina kiinnostusta, ja sitten pyrkiä tarjoamaan niihin ratkaisuja – tai edes lohtua. Podcastaaja voi podcastiaan suunnitellessaan pohtia, millaisen roolin valitsee itselleen: Onko hän asialleen vihkiytynyt yksinäinen soturi altavastaajan asemassa vai peräti viestinviejän taakkaa vapaasta tahdostaan kantava sivistyksen lähettiläs? Muita rooleja voisi olla esimerkiksi omasta onnestaan kiitollisena muille tietoa jakava guru tai omien vastoinkäymistensä viisastuttamana vertaistukea tarjoava taistelutoveri. Holma esittäytyy jonkinlaisena auttajana. Jokajaksoisessa esittelyssään hän toteaaakin: ”Ohjelma, jota kuuntelet, on *Auta Antti!* Minä olen Antti, ja minä autan.”

Lähteet

Altman, Irwin & Taylor, Dalmás A. 1973. Social penetration: The development of interpersonal relationships. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Antila, Hanna 2019. Tämä kolahti: Antti Holman Auta Antti -podcast muistuttaa, että me olemme kaikki vähän noloja ja hukassa. Kirkko ja kaupunki [verkkolehti] 8.3.2019. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/tama-kolahti-antti-holman-auta-antti-podcast-muistuttaa-etta-me-kaikki-ollaan-vahan-noloja-ja-hukassa#02181f4e> (luettu 20.9.2019).

Auter, Philip 1992. TV that talks back: An experimental validation of a parasocial interaction scale. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 36 (2), 173–181.

Auter, Philip & Davis, Donald 1991. When characters speak directly to viewers: Breaking the fourth wall in television. *Journalism Quarterly* 68 (1/2), 165–171.

Bruzzi, Stella 2000. *New Documentary: A Critical Introduction*. London and New York: Routledge.

Burleson, Brant R. 2003. Emotional support skills. Greene John O. & Burleson, Brant R. (toim.): *Handbook of communication and social interaction skills*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 551–594. <http://aems.edu/wp-content/uploads/2019/02/Handbook-of-communication-and-social-interaction-skills-PDFDrive.com-.pdf> (luettu 8.4.2020).

Burleson, Brant R. 2009. Understanding the outcomes of supportive communication: A dual-process approach. *Journal of Social and Personal Relationships* 26 (1), 21–38.

Bonini, Tiziano 2015. The ‘Second Age’ of Podcasting: Reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* 18 (41), 21–30.

Catona, Danielle & Greene, Kathryn 2016. Self-Disclosure. Berger, Charles R. & Roloff, Michael E. (toim.): *The International Encyclopedia of Interpersonal Communication*. 1. painos. Rutgers University, USA. John Wiley & Sons, Inc. 1–4. <https://wp.comminfo.rutgers.edu/kgreene/wp->

content/uploads/sites/51/2018/02/catona_greene_2016_self-disclosure.pdf (luettu 11.3.2020).

Collins, Nancy & Miller, Lynn 1994. Self-disclosure and liking: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin* 116 (3), 457–475.

<https://pdfs.semanticscholar.org/0aa7/943005dd20035715a3af81861da8896a6172.pdf> (luettu 20.9.2020).

Dibble, Jayson & Hartmann, Tilo & Rosaen, Sarah 2016. Parasocial interaction and parasocial relationship: Conceptual clarification and a critical assessment of measures. *Human Communication Research* 42 (1), 21–44.

Ferchaud, Arienne & Grzeslo, Jenna & Orme, Stephanie & LaGroue, Jared 2018. Parasocial attributes and YouTube personalities: Exploring content trends across the most subscribed YouTube channels. *Computers in Human Behavior* 80, 88–96.

Goffman, Erving 1971. *Arkielämän roolit : Oikeille jäljille rooliviidakossa*. Porvoo: WSOY.

Greene, Kathryn & Derlega, Valelrian & Mathews, Alicia 2006. Self-disclosure in personal relationships. Vangelisti, A. & Perlman, D. (toim.): *Cambridge handbook of personal relationships*. Cambridge: Cambridge University Press.

https://www.researchgate.net/publication/283409464_Self-disclosure_in_personal_relationships (luettu 5.3.2020).

Guerrero, L., Andersen, P. & Afifi, W. 2007. *Close Encounters: Communication in Relationships*. Toinen painos. Thousand Oaks: Sage.

https://books.google.fi/books?id=GM0b9D1ifMYC&printsec=frontcover&source=gbs_ViewAPI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (luettu 5.3.2020).

Halkoaho, Jenniina 2012. *Identity-Related Media Consumption. A Focus on Consumers' Relationships with Their Favorite TV Programs*. Väitöskirja. Vaasan yliopisto, Markkinoinnin yksikkö. *Acta Wasaensia* 261.

https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-396-7.pdf (luettu 20.3.2019).

Holma, Antti 2018–2019. Auta Antti! Radioplay [podcast-sarja].

<https://radioplay.fi/podcast/auta-antti/> (kuunneltu 20.9.2019).

Horton, Donald & Wohl, Richard 1956. Mass communication and para-social interaction: Observation on intimacy at a distance. *Psychiatry* 19, 185–206.

Isotalus, Pekka 1994. Ystävyyttä kuvaruudun läpi? Katsaus parasosiaalisen suhteen tutkimuksiin. *Media & Viestintä* 17 (1). <https://doi.org/10.23983/mv.63383> (luettu 20.9.2019).

Isotalus, Pekka & Valo, Maarit 1995. Televisioystävyyttä ja radorakkautta.

Parasosiaalinen suhde suomalaisittain. *Media & Viestintä* 18 (3).

<https://doi.org/10.23983/mv.63365> (luettu 20.9.2019).

Kalervo, Elsa 2019. PODpuhetta: Podcast-sarja podcaasteista Suomen

kuuntelukulttuurissa. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Kieli- ja

viestintätieteiden laitos. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/63442> (luettu 20.9.2019).

Kangasniemi, Sanna 2019. Tuhannet rakastavat Antti Holman podcaasteja, mutta jos

hän saisi päättää, hän tekisi jotain aivan muuta. *Helsingin Sanomat* [verkkolehti]

9.10.2019. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006265794.html> (luettu 9.10.2019).

Kankaanpää, Ida 2017. Aito ja lhana? – Videobloggaajat autenttisuuden vaikutelman tuottajina. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos.

<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/136313/IdaKankaanpaa.pdf?sequence=2&isAllowed=y> (luettu 23.9.2019).

K, Elina 2019. Antti Holma, pysyhdän komerossa? *Kulttuurikaljalla*-blogi 25.3.2019.

<https://www.lily.fi/blogit/kulttuurikaljalla/antti-holma-pusythan-komerossa/> (luettu 23.9.2019).

Kemppinen, Pirjo 2018. Antti Holma paljastaa: ”Minulla on heila joka satamassa”.

Seura-lehti [verkkolehti] 18.1.2018. [https://seura.fi/viihde/julkkkiset/antti-holma-](https://seura.fi/viihde/julkkkiset/antti-holma-paljastaa-minulla-heila-joka-satamassa/)

[paljastaa-minulla-heila-joka-satamassa/](https://seura.fi/viihde/julkkkiset/antti-holma-paljastaa-minulla-heila-joka-satamassa/) (luettu 20.9.2019).

Koenig, Fredrick & Lessan, Gloria 1985. Viewers' relationship to television personalities. *Psychological reports* 57, 263–266.

<https://doi.org/10.2466/pr0.1985.57.1.263> (luettu 25.9.2019).

Korhonen, lines 2017. Tunnustuksia kuulijan korvaan. Podcasting ja henkilökohtainen kerronnallinen journalismi. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu, Elokuvan ja television koulutusohjelma.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/127209/Korhonen_lines.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 19.9.2019).

Kujala, Tapio & Lahti, Jari & Tamminen, Heikki 1999. Radiotyön perusteet – johdatus suoran lähetyksen tekemiseen. Helsinki: Gaudeamus.

Kuutti, H. 2012. Parasosiaalisuuden käsite. Mediasanasto. Media Doc Oy.

<https://issuu.com/harriwickstrand/docs/mediasanasto/145> (luettu 23.9.2019).

Leskinen, Milja 2019. Supportiivinen viestintä mielenterveyttä käsittelevissä vlogeissa. Viestinnän maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto, Kieli- ja viestintätieteiden laitos.

McClung, Steven & Johnson, Kristine 2010. Examining the Motives of Podcast Users, *Journal of Radio & Audio Media* 17 (1), 82–95.

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19376521003719391> (luettu 1.10.2019).

McHugh, Siobhan 2016. How podcasting is changing the audio storytelling genre. *The Radio Journal – International Studies in Broadcast & Audio Media* 14 (1), 65–82.

Mikkola, Leena 2009. Sosiaalinen tuki työssä: katsaus 2000-luvun

tutkimuskirjallisuuteen. *Prologi – Puheviestinnän vuosikirja 2009*. Jyväskylä: Prologos ry, 26–47.

Mo, Phoenix K. H. & Coulson, Neil S. 2008. Exploring the Communication of Social Support within Virtual Communities: A content Analysis of Messages Posted to an Online HIV/AIDS Support Group. *CyberPsychology & Behavior* 11 (3), 371–374.

Mustonen, Anu 2009. Media tunnemyllynä. Kotilainen, Sirkku (toim.): *Suhteissa mediaan*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Vaajakoski: Jyväskylän

yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37842/1/978-951-39-4750-7.pdf>
(luettu 20.9.2019).

Paasonen, Susanna 2002. *Figures of Fantasy: Women Cyberdiscourse and Popular Internet*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Paasonen, Susanna 2005. *Figures of Fantasy: Women, Internet and Cyberdiscourse*. New York: Peter Lang.

Perlman, Daniel & Fehr, Beverley 1986. *Theories of friendship: An analysis of interpersonal attraction*. Derlega, V.J. & Winstead, B. A. (toim.): *Friendship and social interaction*. New York: Springer-Verlag.

Perse, Elizabeth & Rubin, Rebecca 1989. Attribution in social and parasocial relationships. *Communication research* 16 (1), 59–77.
https://www.researchgate.net/publication/234118845_Attribution_in_Social_and_Parasocial_Relationships (luettu 15.9.2019).

Radioplay 2018. Auta Antti! -kansikuva [kuvio 1]. <https://radioplay.fi/podcast/auta-antti/>
(ladattu 20.9.2019).

Rains, Stephen & Brunner, Steven & Oman, Kyle 2016. *Self-disclosure and new communication technologies: The implications of receiving superficial self-disclosures from friends*. University of Arizona.

Rubin, Alan & Perse, Elizabeth 1987. Audience activity and soap opera involvement. A uses and effects investigation. *Human Communication Research* 14.

Shedletsy, Leonard & Aitken, Joan 2010. *Cases on Online Discussion and Interaction: Experiences and Outcomes: Experiences and Outcomes*. IGI Global.

Tilastokeskus. 2015a. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö. Internetin käyttö mobiililaitteilla. http://www.stat.fi/til/sutivi/2015/sutivi_2015_2015-11-26_kat_002_fi.html
(luettu 23.9.2019).

Tilastokeskus. 2015b. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö.

http://www.stat.fi/til/sutivi/2015/13/sutivi_2015_13_2016-12-14_fi.pdf (luettu 23.9.2019).

The podcast consumer 2017. Edison Research [verkkójulkaisu].

<http://www.edisonresearch.com/the-podcast-consumer-2017/> (luettu 20.9.2019).

Tulley, Christine 2011. IText reconfigured: The rise of the podcast. Journal of Business and Technical Communication, 25 (3), 256–275.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vaarala, Noora 2019. Holma itkee, rakastuu ja juoruijee, ja juuri siksi sadattuhannet kuuntelevat hänen podcastiaan. Helsingin Sanomat [verkkolehti] 27.6.2019.

<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006154739.html> (luettu 15.9.2019).

Yildirim, Arda 2019. Jäähyväiset Antille. Ylioppilaslehti [verkkolehti] 27.5.2019.

<https://ylioppilaslehti.fi/2019/05/jaahyvaiset-antille/> (luettu 15.9.2019).